НЯХАЙ ЖЫВЕ НЕПЕРАМОЖНАЯ ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ!

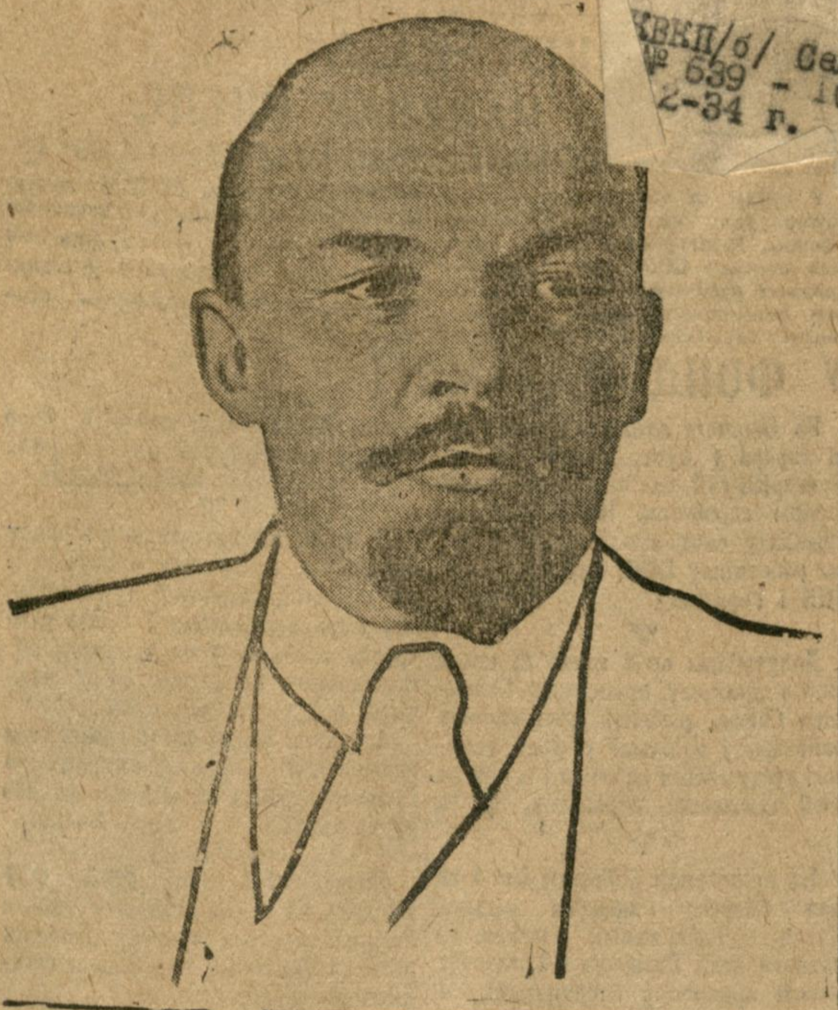

ВКП/б/ МОСКВА
№ 639 - Сельхозотдел комнэта
2-34 г. ІОСИФОВУ
Звезда.-1

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

...) Беларусі

ЗВЯЗДА

ЛЮТЫ 23 1934 г.

16-ая гадавіна РСЧА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

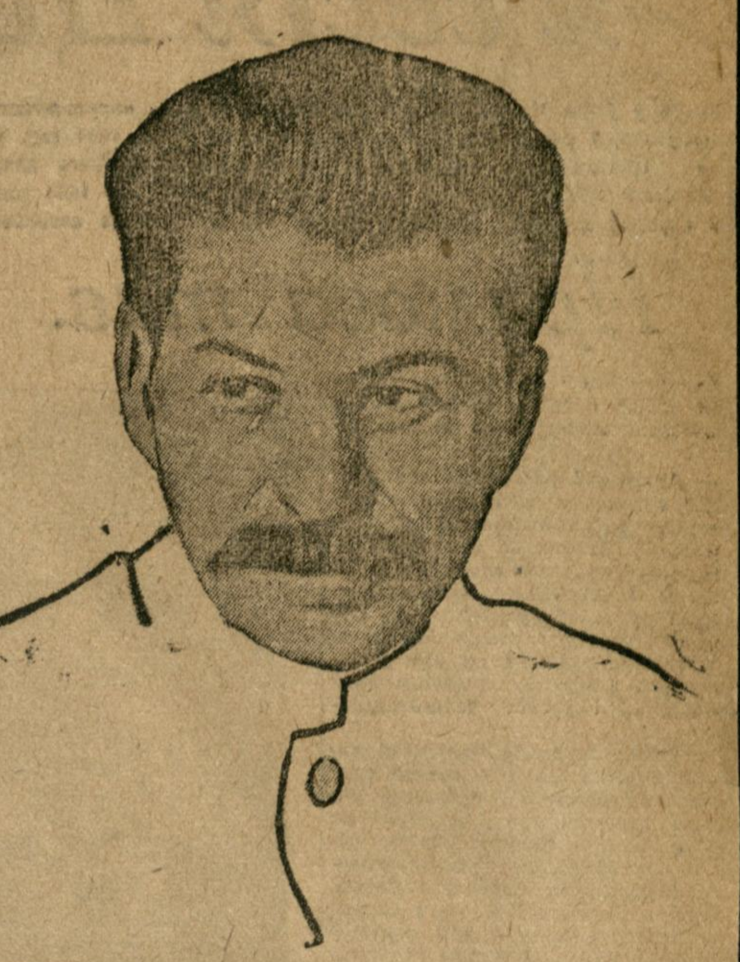

ЯШЧЭ БОЛЬШ УМАЦУЕМ АБАРОНАЗДОЛЬНАСЦЬ СССР

У сваім дакладзе на XVII з'ездзе партыі тав. СТАЛІН даў выразную характарыстыку знешняй палітыцы СССР:

«НАША ЗНЕШНЯЯ ПАЛІТЫКА ЯСНА. ЯНА ЁСЦЬ ПАЛІТЫКА ЗАХАВАННЯ МІРУ І ЎЗМАЦНЕННЯ ГАНДЛЁВЫХ АДНОСІН З УСІМІ КРАІНАМІ. СССР НЕ ДУМАЕ ПАГРАЖАЦЬ КАМУ-Б ТАМ НІ БЫЛО. МЫ СТАІМ ЗА МІР І АДСТОЙВАЕМ СПРАВУ МІРУ. АЛЕ МЫ НЕ БАІМСЯ ПАГРОЗ І ГАТОВЫ АДКАЗАЦЬ УДАРАМ НА ЎДАР ПАДПАЛЬШЧЫКАЎ ВАЙНЫ. ХТО ХОЧА МІРУ І ДАБІВАЕЦЦА ДЗЕЛАВЫХ СУВЯЗЯЙ З НАМІ, ТОЙ ЗАЎСЁДЫ ЗНОЙДЗЕ Ў НАС ПАДТРЫМАННЕ. А ТЫЯ, ЯКІЯ ПАПРАБУЮЦЬ НАПАСЦІ НА НАШУ КРАІНУ, АТРЫМАЮЦЬ САКРУШАЛЬНЫ АДПОР, КАБ НАДАЛЕЙ НЕ ПАВАДНА БЫЛО ІМ САВАЦЬ СВАЁ СВІНОЕ РЫЛА Ў НАШ СОВЕЦКІ АГАРОД».

Гэту гатоўнасць «адказаць ударам на ўдар падпальшчыкаў вайны» Чырвоная армія прадэманстравала на выключна ўнушальным парадзе на Краснай плошчы ў Маскве ў гонар гістарычнага з'езда партыі. Парад гэты з'явіўся дасканалай пераконваючай ілюстрацыяй да выступлення на з'ездзе тав. ВАРАШЫЛАВА, даўшага падрабязную яркую характарыстыку поспехаў СССР ва ўмацаванні сваёй абароназдольнасці.

І сёння, у ШАСНАЦЦАТУЮ ГАДАВІНУ Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі мы можам з поўным задаваленнем і гонарам сказаць, што Совецкая краіна мае надзейны ўзброены аплот, здольны ахоўваць непарушнасць совецкіх рубяжоў і адказаць такім ударам на ўдар, аб якім ворагі СССР ніколі не забудуць.

Апошнія гады ў жыцці РСЧА адзначаны далейшымі поспехамі ў справе ўмацавання яе баявой магутнасці. Гэта баявая магутнасць Чырвонай арміі расла разам з ростам індустрыяльнай магутнасці СССР. І можа быць ні адна іншая галіна нашага будаўніцтва не дэманструе так ярка індустрыяльныя перамогі Совецкай краіны, як будаўніцтва яе ўзброеных сіл. Чырвоная армія, яе ўдасканаленая баявая тэхніка адбіваюць як у люстры тыя вышыні, якія ўзяты намі ў барацьбе за індустрыялізацыю краіны.

Народжаная ў агні рэволюцыйных баёў на шматлікіх франтах грамадзянскай вайны, Чырвоная армія расла і ўмацоўвалася з года ў год, становячыся цвёрдай апорай мірнай палітыкі СССР. Да сваёй шаснаццатай гадавіны Чырвоная армія ў асноўным рэканструявана і пераўзброена. Яна ўладае цяпер першакласным танкавым узбраеннем, сучаснай механізаванай артылерыяй, у вялікай меры забяспечана рознастайным кулямётным узбраеннем, хімічнымі сродкамі абароны, навейшымі сродкамі сувязі. Нашы ваенна-паветраныя сілы прадстаўлялі прадмет асаблівых клопатаў Цэнтральнага Камітэта партыі і ў некалькі год яны сталі непазнаванымі.

Аб ступені тэхнічнага аснашчэння Чырвонай арміі гавораць даныя, прыведзеныя тав. Варашылавым у прамове на з'ездзе партыі.

«Калі ў 1929 годзе на аднаго чырвонаармейца прыходзілася ў сярэднім па ўсёй РСЧА 2,6 механічных конскіх сіл і ў 1930 г.—3,7, то ў 1933 г.—ужо 7,74. Гэта значна вышэй, чым у французскай і амерыканскай арміях і вышэй нават, чым у англійскай арміі, найбольш механізаванай».

У рэзультаце мы маем аграмадны рост тэхнічных кадраў у агульным складзе Чырвонай арміі. Даволі сказаць, што 70 проц. асабовага складу Чырвонай арміі звязаны з тэхнікай. Гэта значыць, што Чырвоная армія з'яўляецца цяпер не толькі дасканалай школай палітычнага выхавання, але і выдатнай школай тэхнічнай вывучкі, школай падрыхтоўкі тэхнічна-граматных кадраў для нашай быстра растучай індустрыі.

Аграмадныя перавагі нашай Чырвонай арміі заключаюцца ў тым, што яна не толькі ўладае першакласнай тэхнікай, але прадстаўляе сабой армію культурных, дысцыплінаваных і свядомых байцоў, цеснейшым чынам звязаных з найшырэйшымі масамі працоўных і гатовых самаадданна біцца за справу соцыялізма, за сваю соцыялістычную бацькаўшчыну. Высокая тэхніка даступна любой імперыялістычнай арміі, але гэтых якасцяй няма і не можа быць у арміях імперыялістычных драпежнікаў.

Сіла і непераможнасць Чырвонай арміі не толькі ў тым, што яна цяпер добра ўзброена, але што яна армія рабочых і сялян, армія пераможнай пролетарскай рэволюцыі. Соцыяльны склад Чырвонай арміі безупынна паляпшаўся. Зараз у яе складзе 45,8 проц. рабочых і 42,5 проц. сялян, прычым тры чвэрці гэтых сялян — калгаснікі. Партыйна-комсамольская праслойка ў асабовым складзе РСЧА зараз дасягае 50 проц. Гэта ў той-жа час, як паказала чыстка армейскіх арганізацый, найбольш моцны, найбольш ідэалагічна вытрыманы атрад нашай вялікай партыі.

Яшчэ вышэй партыйна-комсамольская насычанасць сярод камандных кадраў. У бронетанкавых і ваенна-паветраных часцях яна складае каля 85 проц.

У большай меры, чым калі-б там ні было раней, мы можам сказаць, што наша паслядоўная палітыка міру выцякае не з нашай слабасці. Гэта добра ўяўляюць сабе цяпер і нашы ворагі. Совецкая краіна не хоча вайны. Яна ўсе свае сілы аддае мірнаму будаўніцтву. Абарона гэтага мірнага будаўніцтва ад пасяганняў імперыялістаў — адзінае прызначэнне Чырвонай арміі.

У цяперашняй міжнароднай абстаноўцы, калі пагроза новай імперыялістычнай вайны і ўзброенага нападу на СССР стала непасрэднай небяспекай, мы абавязаны яшчэ больш узмацніць клопаты аб Чырвонай арміі. Мы павінны быць асаблівы пільнымі да антысовецкіх прошукаў германскага фашызма і японскага мілітарызма, за спіной якіх дзейнічаюць англійскія цвёрдалобыя.

Увага працоўных мас СССР зараз прыкавана да становішча на Далёкім Усходзе. З усіх імперыялістычных дзяржаў Японія ў найбольшай меры шукае выхаду з крызіса на шляхах вайны. Захваціўшы Манчжурыю і другія часткі кітайскай тэрыторыі, яна падрыхтоўвае з ліхаманкавай паспешнасцю больш сур'ёзную вайну, вайну супроць СССР. Гэта дыктуе нам неабходнасць быць на варце, быць гатовымі да ўсяго.

Мы дасягнулі буйнейшых знешня-палітычных поспехаў. Міжнародная роля СССР вырасла за апошнія гады ў аграмаднай меры. Мы сталі буйнейшым фактарам міру. Усе дзяржавы, якія па якіх-небудзь меркаваннях ваяваць зараз не хочуць, або не могуць, вымушаны групавацца вакол СССР, як стрыжня міжнароднага міру. Поспехі мірнай палітыкі совецкай краіны не павінны, аднак, усыпляць нашай пільнасці. Будзем гатовы да ўсяго. І мы гатовы сустрэць удар.

«Наўрад ці можна сумнявацца, што гэта вайна будзе самай небяспечнай для буржуазіі вайной. Яна будзе самай небяспечнай не толькі таму, што народы СССР будуць біцца на смерць за заваяванне рэволюцыі. Яна будзе самай небяспечнай для буржуазіі яшчэ таму, што вайна будзе адбывацца не толькі на франтах, але і ў тылу ў праціўніка. Буржуазія можа не сумнявацца, што шматлікія прыяцелі рабочага класа СССР у Еўропе і Азіі пастараюцца ўдарыць у тыл сваім прыгнятальнікам, якія заценлі злачынную вайну супроць бацькаўшчыны рабочага класа ўсіх краін. І няхай не крыўдуюць на нас паны буржуа, калі яны на другі дзень пасля такой вайны не далічацца некаторых блізкіх ім урадаў, якія зараз благапалучна царствуюць «милостью божией». (СТАЛІН).

Паўстанне геraічнага аўстрыйскага пролетарыята, аграмадны ўздым рэволюцыйнай хвалі ва Францыі, у Іспаніі, рост рэволюцыйных настрояў ва ўсіх іншых краінах паказваюць, што глеба гарыць пад нагамі ў буржуазіі. Свет падыходзіць ужо шчыльна да новага тура рэволюцый і войн. «Калі буржуазія выбірае шлях вайны, то рабочы клас капіталістычных краін, давядзены да адчаю чатырохгадовым крызісам і беспрацоўем, становіцца на шлях рэволюцыі. ГЭТА ЗНАЧЫЦЬ, ШТО НАСПЯВАЕ І БУДЗЕ НАСПЯВАЦЬ РЭВОЛЮЦЫЙНЫ КРЫЗІС» (СТАЛІН). Гэтага выспявання рэволюцыйнага крызіса не ў сілах спыніць самы дзікі і разнюшаны фашысцкі тэрор і ніякія манеўры соцыял-фашызма.

Мы ўпэўнена глядзім у будучыню. Яна належыць нам. НАША ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ МОЦНА І НЕПЕРАМОЖНА. ЕЮ КІРУЕ НАША БОЛЬШЭВІЦКАЯ ПАРТЫЯ, ПАКРЫЎШАЯ СЛАВАЙ ПРОЛЕТАРСКІЯ СЦЯГІ. ЯЕ ПРАВАДЫР — СТАЛІН — ВЯЛІКІ ПАЛКАВОДЗЕЦ ПРОЛЕТАРСКАЙ РЭВОЛЮЦЫІ. ЯЕ ЎЗНАЧАЛЬВАЕ ТАВ. ВАРАШЫЛАЎ, УВАСАБЛЯЮЧЫ ЛЕПШЫЯ ГЕРАІЧНЫЯ РЫСЫ НАШАГА ПРОЛЕТАРЫЯТА. ЯНА АКРУЖАНА ЎВАГАЙ, КЛОПАТАМІ І ЛЮБОЎЮ НАЙШЫРЭЙШЫХ ПРАЦОЎНЫХ МАС.

Перад тварам узрастаючай небяспекі яшчэ больш узмоцнім клопаты аб нашай Чырвонай арміі. З новымі сіламі будзем умацоўваць абароназдольнасць совецкай краіны.Ператворым СССР у непрыступную для імперыялістаў крэпасць сусветнай пролетарскай рэволюцыі.

РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

БАЙЦАМ, КАМАНДЗІРАМ, ПАЛІТРАБОТНІКАМ І РЭВВАЕНСОВЕТУ БЕЛАРУСКАЙ ВАЕННАЙ АКРУГІ

У дзень 16-гадовага юбілея слаўнай Чырвонай арміі ЦК КП(б)Б шле сваё палкае большэвіцкае прывітанне байцам, камандзірам, палітработнікам РСЧА — вернаму вартавому соцыялістычнага будаўніцтва, магутнаму аплоту мірнай палітыкі Совецкай улады.

Наша Чырвоная армія — адзіная армія ў свеце, прадназначаная не для захватаў, не для заваявання чужых зямель.

«Мы стаім за мір і адстойваем справу міру— гаварыў наш правадыр тав. Сталін на XVII з'ездзе партыі, — але мы не баімся пагроз і гатовы адказаць ударам на удар падпальшчыкаў вайны».

Пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў і вялікага Леніна рабочы клас у жорсткіх баях выкаваў і выхаваў Чырвоную армію, здолеўшую адстаяць заваяванні Окцябра і аберагаючую краіну будаўніцтва соцыялізма.

Пад кіраўніцтвам ленінскай партыі і вялікага Сталіна рабочы клас ператварыў Совецкую краіну ў індустрыяльную і ўзброіў сваю родную Чырвоную армію перадавой тэхнікай, ператварыўшы яе ў першакласную армію ў свеце.

Чырвоная армія ўпісала слаўныя старонкі ў гераічную барацьбу рабочага класа за ўмацаванне сваёй дыктатуры, за пабудову соцыялізма. Рабочы клас, калгаснікі і працоўныя БССР ніколі не забудуць тых вялікіх заслуг, якія мае Чырвоная армія ў справе вызвалення Совецкага Саюза і БССР ад інтэрвентаў.

Зараз, калі сусветны імперыялізм ліхаманкава адточвае нож для нападзення на Совецкі Саюз — бацькаўшчыну працоўных усіх краін, ЦК КП(б)Б упэўнен, што Чырвоная армія на чале з пролетарскім палкаводцам Клімам Варашылавым зможа, калі гэта патрэбуецца, даць сакрушальны адпор усім тым, хто папрабуе напасці на нашу краіну, «каб у далейшым непаваднa было ім саваць сваё свіное рыла ў наш совецкі агарод».

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры, палітработнікі Чырвонай арміі! Будзьце дастойны нашага вялікага настаўніка і прыяцеля Чырвонай арміі таварыша Сталіна. Будзьце вернымі да канца вялікаму сцягу Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна.

Няхай жыве непераможная Чырвоная армія!
Няхай жыве вялікі т. Сталін!

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

БССР ЁСЦЬ І БУДЗЕ БАЯВЫМ ФАРПОСТАМ СССР

Тэлеграма сесіі ЦВК БССР Наркамваенмору тав. Варашылаву

У дзень XVI гадавіны несакрушальнага аплота пролетарскай дыктатуры—слаўнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі—Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Беларускай ССР шле табе, тав. Варашылаў, і ў тваёй асобе ўсёй Чырвонай арміі палкае большэвіцкае прывітанне.

Пад цвёрдым кіраўніцтвам ленінскага ЦК ВКП(б), пры непасрэдным кіраўніцтве, удзеле і клопатах нашага любімага правадыра партыі і рабочага класа тав. Сталіна і тваім асабістым намаганнем, таварыш Варашылаў, наша Чырвоная армія разам з усёй краінай узрасла палітычна, культурна і тэхнічна і зрабілася самай моцнай, самай магутнай і непераможнай арміяй ва ўсім свеце і несакрушальным аплотам пролетарскай дыктатуры.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР, сабраўшыся на сваю чарговую сесію для вырашэння пытанняў практычнага ажыццяўлення гістарычных рашэнняў XVII партыйнага з'езда, бярэ на сябе большэвіцкае абавязацельства прыкласці ўсе сілы для далейшага ўзмацнення абароназдольнасці краіны і боездольнасці нашай Чырвонай арміі, як важнейшага фактара ў барацьбе за мір і за перамогу соцыялізма.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Беларускай ССР заяўляе, што Совецкая Беларусь была, ёсць і будзе верным баявым фарпостам Саюза ССР на мяжы з капіталістычным Захадам.

Няхай жыве наш ленінскі ЦК ВКП(б) на чале з геніяльным правадыром рабочага класа ўсяго свету т. Сталіным!

Няхай жыве XVI гадавіна Чырвонай арміі!

Няхай жыве непераможная слаўная Чырвоная армія і яе правадыр Клім Варашылаў!

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР М. ЛЕЎКОЎ.

„Мы стаім за мір і адстойваем справу міру...

...але мы не баімся пагроз і гатовы адказаць ударам на ўдар падпальшчыкаў вайны"

(СТАЛІН)

Адкрылася 5-я сесія ЦВК БССР

Учора ў Доме Комасветы ў 6 гадзіне ўвечары распачала работу 5-я сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР.

У парадку дня сесіі разгляд і зацвярджэнне народна-гаспадарчага плана БССР на 1934 год, разгляд і зацвярджэнне адзінага дзяржаўнага бюджэта БССР на 1934 год, пытанні падрыхтоўкі да веснавой пасеўнай кампаніі і зацвярджэнне важнейшых пастаноў прэзідыума ЦВК БССР, прынятых за час паміж 4-й і 5-й сесіямі.

Прамова тав. Чарвякова

Адкрываючы сесію, старшыня ЦВК СССР і БССР тав. Чарвякоў падрабязна спыніўся на задачах сесіі.

— Адкрыццё работ 5-й сесіі ЦВК БССР супадае з 16-й гадавінай існавання рабоча-сялянскай Чырвонай арміі. Дэкрэт аб стварэнні рэгулярнай Чырвонай арміі быў падпісан В. І. Леніным у момант надзвычай жорсткай грамадзянскай вайны, калі маладая рэспубліка Советаў геройчна адбівала на ўсіх франтах напад з боку імперыялістычных інтэрвентаў і рускіх белагвардзейцаў.

Геройчная барацьба Чырвонай арміі, беззаветна адданай справе пролетарскай рэволюцыі, прынесла рашучыя перамогі над ворагамі на ўсіх франтах і забяспечыла магчымасць мірнай працы і соцыялістычнага будаўніцтва Совецкага Саюза.

Поспехі Совецкага Саюза і Совецкай Беларусі, неадрыўнай часткі Совецкага Саюза, у справе соцыялістычнага будаўніцтва былі магчымы толькі дзякуючы таму, што на варце мірнай працы, на варце соцыялістычнай будоўлі стаіць геройчная Чырвоная армія, гатовая па першаму заклiку комуністычнай партыі, урада краіны Советаў беззаветна біцца за абарону межаў Совецкага Саюза ад усякіх спроб нападу з боку варожых Совецкаму Саюзу, капіталістычных дзяржаў.

Рабочыя, працоўнае сялянства, калгаснікі і ўсе працоўныя Совецкай Беларусі ясна ўсведамляюць, што іх барацьба за сваё вызваленне з-пад улады імперыялістычных інтэрвентаў прывяла да рашучых перамог толькі дзякуючы геройчнай самаадданай барацьбе нашай слаўнай Чырвонай арміі. Яны таксама разумеюць, што Беларуская ССР мае магчымасць мірнага будаўніцтва ў непасрэднай блізкасці з капіталістычным светам толькі дзякуючы таму, што БССР ёсць частка Совецкага Саюза, што побач з агульным ростам магутнасці і аўтарытэта Совецкага Саюза расце і сіла нашай доблеснай Чырвонай арміі. Вось чаму ведучы барацьбу за выкананне планаў соцыялістычнага будаўніцтва, працоўныя Совецкага Саюза, а разам з імі і працоўныя Совецкай Беларусі вялікую ўвагу аддаюць таксама і пытанням умацнення абароназдольнасці Чырвонай арміі. Вось чаму разам з ростам Совецкага Саюза расце і моц Чырвонай арміі.

Гавор[illegible] аб Чырвонай арміі, мы [illegible] тое, што [illegible]шым другам, пастаянным кіраўніком у справе ўмацнення Чырвонай арміі з'яўляецца наш вялікі правадыр і настаўнік тав. СТАЛІН. Трэба таксама сказаць, што Чырвоная армія перааўзброілася, аўладала [illegible] тэхнікай і, узброіўшыся, стала магутнай сілай, дзякуючы доблеснаму талентліваму кіраўніцтву свайго каманднa-палітычнага складу на чале з слаўным правадыром Чырвонай арміі тав. Варашылавым.

Гэта частка прамовы тав. Чарвякова, дзе ўпамінаецца тав. Сталін і Варашылаў, пакрываецца бурнымі апладысментамі.

— Таварышы члены ЦВК БССР і ўсе прысутныя, — гаворыць далей тав. Чарвякоў, — у дзень 16-й гадавіны Чырвонай арміі будзем горача вітаць увесь чырвонаармейскі камандна-палітычны і кіруючы склад нашай слаўнай, любімай геройчнай Чырвонай арміі. Зала зноў узрываецца бурнымі апладысментамі.

—Таварышы, 5-я сесія ЦВК БССР пачынае сваю работу непасрэдна пасля XV з'езда комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі і гістарычнага XVII з'езда Усесаюзнай комуністычнай партыі большэвікоў. Мы павінны пакласці ў аснову работ нашай сесіі гістарычныя рашэнні партыйных з'ездаў для таго, каб на справе паказаць, што Советы Беларусі і Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Советаў, як вышэйшы орган Советаў, стаяць на належнай вышыні ў барацьбе за генеральную лінію партыі, у барацьбе за поўнае і чэснае праводзенне ў жыццё рашэнняў нашай партыі, дырэктыў правадыра партыі тав. Сталіна.

Сесія ЦВК і ўсе прысутныя бурнымі апладысментамі вітаюць правадыра партыі тав. Сталіна.

— Мінулы перыяд з часу 4-й сесіі ЦВК БССР быў перыядам рашучай барацьбы за выкананне задач першага года другой пяцігодкі, рашучай барацьбы супроць недахопаў і прарываў мінулага часу, рашучай барацьбы па перабудове ўсёй нашай работы на падставе ўказанняў тав. Сталіна аб неабходнасці па-новаму змагацца і па-новаму працаваць.

Мы змагаліся маючы прамыя ўказанні з боку ЦК ВКП(б), з боку тав. Сталіна. Мы змагаліся пад пастаянным, непасрэдным кіраўніцтвам з боку ЦК КП(б)Б, з боку сакратара ЦК КП(б)Б т. Гікало (бурныя апладысменты) і дабіліся ў гэтай барацьбе вельмі значных поспехаў ва ўсіх галінах гаспадарчага і культурнага соцыялістычнага будаўніцтва.

На падставе росту прамысловасці і сельскай гаспадаркі яшчэ больш вырас дабрабыт рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Совецкай Беларусі за мінулы час. Аднак, задача кожнага большэвіка, кожнага грамадзяніна Совецкай рэспублікі заключаецца ў тым, каб не дапушчаць галавакружэння ад поспехаў у рабоце. Таму нам сёння не трэба занадта захапляцца і задавацца дасягнутымі поспехамі. Тое, што зроблена і зроблена добра, з'яўляецца нашым агульным здабыткам і ніхто гэтага ад нас адабраць не можа.

Падводзячы вынікі ранейшай работы, вызначаючы задачы на далейшы час, мы павінны звярнуць увагу на тыя прарывы і тыя недахопы, якіх і да гэтага часу яшчэ вельмі многа ва ўсёй нашай рабоце. Мы ідзем са значна глыбокім прарывам у справе выканання плана здачы ільнавалакна, мы адстаем ад другіх рэспублік і абласцей у справе лесавывазак і лесазагатовак. Вельмі дрэнна абстаіць справа ва многіх раёнах з жывёлагадоўляй, зусім нездавальняюча разгортваецца работа па падрыхтоўцы да дарожнага будаўніцтва 1934 года. Мы маем значнае аслабленне арганізацыйна-масавай работы гарадскіх і сельскіх советаў.

З'езд спажывецкай кааперацыі, што ўчора скончыў сваю работу, таксама адзначыў зусім нездавальняючую работу нашай кааператыўнай сеткі ў галіне разгортвання совецкага гандлю.

Гэтыя і іншыя прарывы ў нашай рабоце з'яўляюцца вынікам таго, што яшчэ і сёння зрабілі мы вельмі мала, каб сапраўды пабольшэвіцку перабудаваць усю сваю работу на чэснае выкананне рашэнняў партыі і ўрада.

Яшчэ і сёння ва многіх цэнтральных і мясцовых установах пануюць саноўна-панскія, канцылярска-бюракратычныя, славесна-дэкларацыйныя адносіны да работы і да выканання сваіх абавязкаў. Цэлы рад работнікаў, замест сапраўднай большэвіцкай перабудовы работы па-новаму, на канкрэтнае кіраўніцтва, на канкрэтнае выкананне задач на падставе ведання сапраўднага становішча на фабрыцы, на заводзе, на чыгуначным вузле, у калгасе, соўгасе, замест гэтай перабудовы, пачынаючы з самога сябе, прабуюць замяняць гэту перабудову арганізацыйнай шуміхай, мітуснёй. Гэта і толькі гэта з'яўляецца сёння прычынай асноўных прарываў і недахопаў у нашай рабоце. Мы можам сярод нас знайсці многа такіх работнікаў, якіх тав. Сталін на XVII з'ездзе называў чэснымі балбатунамі. Вось гэтыя чэсныя балбатуны замест канкрэтнай жывой справы і займаюцца гэтай шуміхай, гэтай мітуснёй.

Тут трэба ўспомніць указанні тав. Сталіна аб тым, што ў сучасны момант аб'ектыўныя прычыны адыгрываюць вельмі нязначную ролю ў прарывах і што галоўнай умовай паспяховага выканання ўсіх задач соцыялістычнага будаўніцтва з'яўляюцца нашы асабістыя суб'ектыўныя адносіны да выканання сваіх абавязкаў.

Вось якія запатрабаванні прад'яўляе кожнаму з нас наша партыя і кіраўнік нашай партыі тав. Сталін. «Неабходна падабраць работнікаў, так, каб на пастах стаялі людзі, якія ўмеюць выконваць дырэктывы, могуць разумець дырэктывы, могуць прымаць гэтыя дырэктывы як свае родныя і ўмеюць праводзіць іх у жыццё. У адваротным выпадку палітыка траціць сэнс, ператвараецца ў маханне рукамі». Кожны з нас павінен памятаць аб тым, што мы, якіх партыя і совецкая ўлада паставілі на кіруючыя пасады, у першую чаргу нясем адказнасць за выкананне планаў гаспадарчага і культурнага соцыялістычнага будаўніцтва, за арганізацыю работы на фабрыках, на транспарце, у калгасах, соўгасах, у кааперацыі, што выкананне ўказанняў партыі аб паляпшэнні становішча працоўных на працягу другой пяцігодкі ў 2-3 разы залежыць ад нашай работы, ад нашага ўмення арганізаваць масы на барацьбу за далейшае соцыялістычнае будаўніцтва.

Гістарычны даклад нашага любімага правадыра і настаўніка тав. Сталіна на XVII з'ездзе ВКП(б), рашэнні XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда Комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі яшчэ больш узбройваюць нас для прадаўжэння барацьбы за соцыялізм.

Сесіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларусі трэба павесці работу такім чынам, каб паказаць усім Советам, усім працоўным Совецкай Беларусі прыклад канкрэтнай перабудовы сваёй работы на аснове гэтых гістарычных указанняў і рашэнняў. Сесіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларусі неабходна разгарнуць рашучую большэвіцкую крытыку і самакрытыку для таго, каб выкрыць і рашуча знішчыць наяўныя недахопы ў рабоце Советаў, для таго, каб яшчэ больш мабілізавацца на барацьбу за паспяховае прадаўжэнне соцыялістычнага будаўніцтва.

Я думаю, што ў ліку рашэнняў, якія прыме сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта, будуць таксама рашэнні, якімі мы адзначым і 16-ю гадавіну Чырвонай арміі, якія паслужаць для далейшага ўмацавання абароназдольнасці нашай Совецкай краіны і боездольнасці нашай слаўнай Чырвонай арміі. Гэта з'яўляецца прамым нашым абавязкам і вынікае з той асобнай ролі, якую адыгрывае Чырвоная армія ў справе жыцця і будаўніцтва Совецкай Беларусі, а таксама з таго грознага міжнароднага становішча, якое ў сучасны момант характарызуецца небяспекай новай імперыялістычнай вайны, небяспекай непасрэднага нападу на Совецкі Саюз з боку імперыялістаў.

Мы абавязаны работу сесіі і ўсю далейшую работу Совецкай Беларусі пабудаваць так, каб мець сапраўды магчымасць у выпадку нападу на Совецкі Саюз з боку імперыялістаў заявіць: «МЫ ГАТОВЫ СА ЗБРОЯЙ У РУКАХ ПАЦВЕРДЗІЦЬ НА СПРАВЕ ЗАЯВУ НАШАГА ПРАВАДЫРА аб тым, што ў кроў расшыбем свінное рыла імперыялістаў, калі яно адважыцца сунуцца ў наш совецкі агарод» (ВОПЛЕСКІ).

Няхай жыве наш любімы, дарагі правадыр, настаўнік і кіраўнік вялікі Сталін! (ВОПЛЕСКІ).

Няхай жыве вялікі Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік! (ВОПЛЕСКІ).

Няхай жыве наша слаўная непераможная Чырвоная армія і яе правадыр тав. Варашылаў! (ВОПЛЕСКІ).

5-ю сесію Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі абвяшчаю адкрытай. (АРКЕСТР ГРАЕ «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». ВОПЛЕСКІ).

**

Пасля ўступнай прамовы тав. ЧАРВЯКОВА сесія зацвердзіла пастанову прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта аб аслабаненні ў сувязі з пераходам на іншую работу ад абавязкаў сакратара ЦВК БССР тав. ГНІЛЯКЕВІЧА М. П. і абранні сакратаром ЦВК тав. ЛЯЎКОВА М. А.

Бурнымі апладысментамі была спаткана прапанова аб пасылцы прывітальнай тэлеграмы ў сувязі з 16 гадавінай Чырвонай арміі тав. ВАРАШЫЛАВУ.

Сесія заслухала на вячэрнім пасяджэнні даклад старшыні Совета Народных Камісараў тав. ГАЛАДЗЕДА аб народна-гаспадарчым плане 1934 года. Прамова тав. Галадзеда не раз перарывалася гучнымі апладысментамі.

**

Сёння на ранішнім пасяджэнні сесія заслухае садаклад старшыні Дзяржплана тав. ГАЛЕНДА аб народна-гаспадарчым плане БССР на 1934 год, пасля чаго члены ЦВК БССР будуць прымаць удзел ва ўрачыстасцях, прысвечаных 16-й гадавіне РСЧА ў чырвонаармейскіх казармах разам з байцамі і компалітскладам Менскага гарнізона.

На вячэрнім пасяджэнні распачнуцца спрэчкі па дакладу старшыні СНК т. ГАЛАДЗЕДА і садакладу старшыні Дзяржплана тав. ГАЛЕНДА.

АБ САКРАТАРЫ ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА БССР

Пастанова V сесіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларускай ССР

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР пастанаўляе:

1. Аслабаніць т. ГНІЛЯКЕВІЧА М. П., у сувязі з яго пераходам на другую работу, ад абавязкаў сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР.

2. Выбраць сакратаром Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР тав. ЛЕЎКОВА, Максіма Архіпавіча.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

За сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР З. КАВАЛЬЧУК.

22 лютага 1934 года. г. Менск.

Пад сцягам пролетарскай салідарнасці працоўныя БССР арганізоўваюць дапамогу ахвярам аўстрыйскага фашызма

ВЫ ПЕРАМОЖАЦЕ

У з'езд спажывецкай кааперацыі БССР шле сваё палкае прывітанне пролетарыям Аўстрыі, паказаўшым у барацьбе з фашызмам прыклады геройства, рэволюцыйнай самаадданай мужнасці.

Рабочыя Вены, Лінца, Граца, Брукка, Штэйера — фашысты рана святкуюць перамогу. Вы, пролетарыі Аўстрыі, пацярпелі сёння паражэнне, але пераможаце заўтра.

Вы павінны толькі гнаць прэч соцыялздраднікаў — Отто Бауэра, Карла Рэнера, Адлера — агентуру буржуазіі. Вы павінны быць бязлітаснымі ў барацьбе з буржуазіяй і яе лакеямі — соцыял-фашыстамі, вы павінны яшчэ больш згуртавацца вакол компартыі пад сцягам Комінтэрна.

Пад слаўным баявым сцягам Маркса-Энгельса-Леніна - Сталіна перамагалі пролетарыі Саюза ССР і з поспехам будуюць бяскласавае грамадства, пад гэтым-жа сцягам пераможаце і вы сваю буржуазію, пераможаць пролетарыі і прыгнечаныя ўсяго свету.

На дошку гонару пролетарыяў Аўстрыі — чырвоных байцоў супроць фашызма!

Да ганебнага слупа фашысцкіх катаў і іх дапаможнікаў — соцыял-фашыстаў!

Няхай жыве Комуністычны Інтэрнацыянал і яго ўдарная брыгада — ВКП(б)!

Няхай жыве правадыр сусветнага пролетарыята тав. Сталін!

НАШ УЗНОС У ФОНД ДАПАМОГІ

Работнікі Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КП(б)Б шлюць гарачае прывітанне барыкадным байцам — геройчным пролетарыям Аўстрыі, і далучаюць свой голас пратэсту супроць крывавай расправы буржуазіі над аўстрыйскімі рабочымі.

Азвярэлая фашысцкая рэакцыя пры актыўнай дапамозе соцыял-фашызма задумала затапіць у патоках крыві рэволюцыйны пролетарыят. Але гэта ім не ўдасца.

Рабочы клас Аўстрыі ў сваёй барацьбе за дыктатуру пролетарыята, за совецкую Аўстрыю мае на сваім баку пролетарыяў і прыгнечаныя масы ўсяго капіталістычнага свету і поўнае спачуванне рабочых і калгаснікаў вялікага Совецкага Саюза.

Далоў крывавы фашызм і соцыял-фашызм!

Усе работнікі Гістпарта аддаюць аднадзенны заработак у фонд дапамогі рэволюцыйным байцам і пацярпеўшым сем'ям рабочых Аўстрыі.

Няхай жыве міжнародная пролетарская салідарнасць!

ПЕРАМОГА БУДЗЕ ЗА ПРОЛЕТАРЫЯТАМ

Мы, рабочыя вагоннага дэпо Менск, з напружанай увагай сачыўшыя за геройчнай барацьбой пролетарыяў Аўстрыі, сабраўшыся на мітынг пратэсту супроць зверскіх расправаў аўстрыйскага фашызма, шлем вам, братам па класу, брацкае пролетарскае прывітанне.

Небывалы гераізм, праяўлены на барыкадах не толькі вамі, але і вашымі дзецьмі і жонамі, сведчаць аб безгранічнай нянавісці рабочага класа к капіталу.

Ваша барацьба яшчэ раз пацвярджае правільнасць вучэння Маркса-Леніна-Сталіна аб тым, што вызваленне рабочага класа магчыма толькі праз узброенае звяржэнне буржуазіі пад кіраўніцтвам адзіна рэволюцыйнай комуністычнай партыі.

Няхай шалее азвярэўшая буржуазія, няхай поўзаюць соцыял-здраднікі, але ім не ўдасца патапіць у крыві рэволюцыйны пролетарыят.

Набліжаецца сусветны рэволюцыйны пажар, набліжаецца час расплаты з буржуазіяй за кроў, пралітую нашымі братамі.

На тэрор і зверствы буржуазіі мы, ударная брыгада сусветнага пролетарыята, адкажам ЯШЧЭ БОЛЬШЫМ ВЫТВОРЧЫМ УЗДЫМАМ, ПАВЫШЭННЕМ ЯКАСЦІ НАШАЙ РАБОТЫ, СТОПРОЦАНТНАЙ РЭАЛІЗАЦЫЯЙ РАШЭННЯЎ 17 ПАРТЫЙНАГА З'ЕЗДА, УМАЦАВАННЕМ БАЯВОЙ МАГУТНАСЦІ НАШАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ, РАСШЫРЭННЕМ РАДОЎ МОПР'а.

Мы абавязваемся аказаць матэрыяльную дапамогу ахвярам фашызма.

СРОДКІ НАКІРОЎВАЦЬ НА БЯГУЧЫ РАХУНАК ВЦСПС

ПАСТАНОВА САКРАТАРЫЯТА ВЦСПС АД 20 ЛЮТАГА 1934 г.

У сувязі са зборам сродкаў, які разгарнуўся на прадпрыемствах Масквы, Ленінграда і другіх рабочых цэнтрах СССР, для аказання дапамогі рабочым Аўстрыі — ахвярам фашысцкага тэрора і паступаючымі запытаннямі аб тым, куды накіроўваць сродкі, ВЦСПС прапануе фабзаўмясцкомам усе сабраныя сродкі тэрмінова накіроўваць на бяг. рахунак ВЦСПС № 5 у агенцтва Дзяржбанка пры Дварцы працы.

У ФОНД ДАПАМОГІ

На дапамогу ахвярам фашысцкага тэрора ў Аўстрыі супрацоўнікі МенгорКК-РСІ адлічылі свой аднадзенны заработак. Наследваць іх прыкладу сход выклікаў калектывы работнікаў ЦКК, Гаркома, ЦВК, СПК і Горсовета. У—аў.

**

Далучыўшы свой голас да шматлікага пратэсту працоўных Совецкага Саюза, рабочыя цэнтральных майстэрняў адлічылі ў фонд дапамогі аўстрыйскім рабочым і іх сем'ям свой аднадзенны заработак. Д. Ч.

**

На кушнерпай фабрыцы імя 1-га мая (Менск) адбыўся мітынг. Пасля інфармацыі работніцы ватнага цэха Лазарчук і Гольдберг унеслі прапанову адпрацаваць 4 гадзіны для дапамогі аўстрыйскім рабочым. Прапанова была прынята аднагалосна.

Рабочы загатоўчай істужкі тав. Смарадзінскі паведаміў на сходзе, што ўся яго брыгада ў ліку 17 чалавек уступіла ў рады Мопра і сабрала 17 рублёў грошай для дапамогі аўстрыйскім рабочым. Збор сродкаў разгарнуўся на мітынгу. КАЦНЕЛЬСОН.

**

У адказ на крывавую расправу фашысцкіх катаў над аўстрыйскімі рабочымі, калектыў супрацоўнікаў Наркамцяжпрома і Белэнергатрэста пастанавіў на дапамогу аўстрыйскаму пролетарыяту адлічыць поўдзенны заработак.

Адразу-ж пасля схода грамадскія арганізацыі Наркамцяжпрома і Белэнергатрэста прыступілі да збору сродкаў. А—ль.

**

Настаўнікі і вучні 25-й ФЗ[illegible] (Менск) на сваім агульным сходзе прынялі пратэст супроць зверскіх расправаў фашызма над рэволюцыйнымі рабочымі Аўстрыі.

Арганізаван збор інтэрнацыянальнага грывеніка сярод вучняў для дапамогі дзецям загінуўшых рабочых на барыкадах, і адлічан поўдзенны заработак настаўнікаў у фонд братэрскай дапамогі рэволюцыйным рабочым Аўстрыі. М. Ш.

РАЗГАРНУЛАСЯ ШЫРОКАЯ КАМПАНІЯ ДАПАМОГІ

ГОМЕЛЬ, 22 (Па тэлефону ад наш. кар.). Працоўныя Гомеля далучаюць свой голас пратэсту супроць крывавай расправы фашысцкай буржуазіі над аўстрыйскім пролетарыятам. Сёння ў часе абедзеных перапынкаў і пасля работы на ўсіх прадпрыемствах горада адбыліся мітынгі.

Рабочыя завода імя Ланцуцкага прынялі рэзалюцыю, у якой вітаюць братоў па класу, якія геройчна змагаюцца з фашызмам. Па прапанове рабочага МІРАНОВІЧА калектыў кравецкай майстэрні пры заводзе пастанавіў поўдзенны заработак перадаць у фонд дапамогі ахвярам фашызма.

На мітынгу ў вагонным цэху станцыі Гомель і галоўнага матэрыяльнага склада, які прайшоў з вялікім уздымам, рабочыя і служачыя пастанавілі ў поўным складзе ўступіць у рады МОПР'а, умацоўваць інтэрнацыянальную сувязь з рабочымі капіталістычных краін. Рабочыя вагоннага дэпо аднадушна пастанавілі адлічыць аднадзенны заработак у дапамогу сем'ям загінуўшых рабочых і выклікалі на спаборніцтва ўсіх чыгуначнікаў раёна.

На заводзе «Рухавік рэволюцыі» з выключнай увагай праслухалі рабочыя інфармацыю аб падзеях у Аўстрыі. Рабочыя пастанавілі бліжэйшы выхадны дзень адпрацаваць на карысць аўстрыйскага пролетарыята. Рабочыя «Рухавіка рэволюцыі» выклікалі на соцыялістычнае спаборніцтва заводы «Пролетарый» і Гомсельмаш на лепшую пастаноўку інтэрнацыянальнай работы і на лепшае праводзенне кампаніі дапамогі.

Мітынгі праходзілі сёння і на радзе другіх буйнейшых прадпрыемстваў Гомеля: на шклозаводзе імя Сталіна, на дрэвакамбінаце імя Гікало, на Гомсельмашы і інш., а таксама ў навучальных установах. ГАСМАН.

Сакратарам райкомаў КП(б)Б, загадчыкам горрайАНА

Адзначаючы рад фактаў перагрузкі настаўнікаў совецкай, грамадскай і партыйнай работай (пасылка на кампаніі, назначэнні па сумяшчэнню старшынямі сельсоветаў, сельсуддзямі, сакратарамі ячэек і т. д.), у рэзультаце чаго зрываюцца нармальныя заняткі ў школе, прапаную сакратарам райкомаў зараз-жа спыніць адрыў настаўнікаў ад работы ў школе, разгрузіць настаўнікаў ад нагрузак, забяспечыць нармальную работу школ.

Аб прынятых вамі мерах інфармуйце ЦК і Наркамасветы.

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

ПРА ІНЖЫНЕРА ЛУКАЦКАГА

Пастанова бюро Менгаркома КП(б)Б ад 17-II-1934 г.

1. Адзначыць, што з боку дырэкцыі ЦЭЦ тав. СТАШЭНКО былі праяўлены грубыя, недапушчальныя адносіны да маладога спецыяліста — інжынера тав. ЛУКАЦКАГА, прысланага для работы Саюзэлектратрэстам. Замест скарыстання тав. ЛУКАЦКАГА па спецыяльнасці, скарыстоўвалі яго не па прызначэнню.

На супярэчнасць з боку тав. ЛУКАЦКАГА наконт няправільнага яго скарыстання, тав. СТАШЭНКА зняў яго з работы і перадаў справу пракурору для прыцягнення да судовай адказнасці тав. ЛУКАЦКАГА за невыкананне яго загаду і за зрыў пуску ЦЭЦ.

Не гледзячы на неаднаразовыя прапановы з боку МенгорКК аб аднаўленні тав. ЛУКАЦКАГА на рабоце, як няправільна знятага з работы, тав. СТАШЭНКО на працягу 2-х тыдняў не пускаў яго да работы.

2. За грубыя, нячулыя адносіны да маладога спецыяліста інжынера ЛУКАЦКАГА тав. СТАШЭНКО абвясціць суровую вымову, прапанаваўшы яму аднавіць тав. ЛУКАЦКАГА на рабоце з аплатай за прымусовы прагул.

3. Сакратару парткома тав. ВАРНО за адсутнасць партыйнай пільнасці ў адносінах няправільнага скарыстання і грубых адносін з боку адміністрацыі да інжынера ЛУКАЦКАГА, паставіць на від.

4. Даручыць тав. ГЕРШОНУ растлумачыць на агульным сходзе інжынерна-тэхнічных работнікаў і рабочых ЦЭЦ аб няправільных і грубых адносінах з боку дырэкцыі да інжынера ЛУКАЦКАГА.

5. Даручыць тт. ЭПШТЭЙНУ і БЛОЎШТЭЙНУ ў 5-дзённы тэрмін расследваць дадаткова факты, змешчаныя ў артыкуле газ. «Рабочий» аб няправільным скарыстанні спецыялістаў, працуючых на ЦЭЦ.

Нам. сакратара Менгаркома КП(б)Б ХАДАСЕВІЧ.

Закрыўся ўсебеларускі з'езд спажывецкай кааперацыі

Работа праўлення Белкаапсаюза прызнана нездавальняючай

На ранішнім пасяджэнні з'езда 21 лютага ішлі спрэчкі па дакладах т.т. Букаціна і Шлейфера аб кіраўніцтве нізавой сеткай і ходзе закупак хлеба. Выказалася 14 чалавек.

Амаль усе дэлегаты адзначалі адсутнасць кіраўніцтва нізавой сеткай спажывецкай кааперацыі. Праўленне Белкаапсаюза не ўлічвала патрабаванняў вясковага спажыўца. Белкаапсаюз стрыжэ пад адну грабёнку ўсе райсаюзы, не ўлічвае спецыфічных умоў асобных раёнаў.

Не маюць сельпо канкрэтных указанняў, як рабіць нацэнкі на тавары. Магілеўская база прадае сілікатныя тавары з нацэнкай у 9 проц., віцебская — 16 проц., аршанская — 20 проц.

Міжрайбазы адарваны ад сельпо. Напрыклад, слуцкая база за 15 месяцаў свайго існавання не склікала ні адной нарады старшынь сельпо. Прадстаўнікі баз ніколі не бываюць у нізоўцы, не вывучаюць попыту спажыўца, яны фармальна размяркоўваюць і прадаюць тавар, не правяраюць, як ён даходзіць да спажыўца. Базы абавязаны арганізаваць таваразварот, яны поўнасцю адказваюць за выкананне плана раздробнага гандлю. А зараз базы ператварыліся ў звычайныя перавалачныя склады.

Асноўнай фігурай нізавой сеткі з'яўляецца крамнік. Чаму нельга склікаць нарады крамнікаў, пагаварыць з імі аб тым, як трэба гандляваць, які асартымент патрабуе зараз вёска? Каму ведаць аб гэтым, як не крамніку!

Абследванне раду сельпо паказала, што 80 проц. усіх сродкаў нізоўкі лічыцца ў розных фондах — фондах рэгулявання, кааператыўнага, культурнага будаўніцтва. Ці могуць сельпо працаваць пры такіх умовах? Зразумела, не. Бліжэйшая задача ўзмацніць фінансавае становішча нізавой сеткі.

Другое важнейшае пытанне — перавод лепшых сельпо на новыя формы крэдытавання. Чаму Камянецкае сельпо, Лепельскага раёна, таваразварот якога дасягае 200 тыс. рублёў у квартал, не можа атрымліваць крэдыта праз банк, у той час як ОРС, зварот якога не перавышае 60.000 руб., такі крэдыт атрымлівае?

Важнейшае значэнне набывае рэканструкцыя гандлёвай сеткі. Трэба арганізаваць у кожным раёне ўзорны універмаг для разгортвання гандлю складаным асартыментам. Для таго каб сельпо маглі культурна гандляваць, трэба перабудаваць крамную сетку на вёсцы, пашырыць памяшканні, павялічыць лік крам у калгасах, адпусціць для гэтага спецыяльныя сродкі.

Тав. Матусевіч (камітэт таварных фондаў) у сваім выступленні прывёў характэрны прыклад адарванасці аргаддзела Белкаапсаюза ад жыцця. Даў аргаддзел спіс адкрытых раённых універмагаў. Калі работнікі пабывалі на мясцах, то аказалася, што пераважная большасць гэтых магазінаў яшчэ не адкрыта.

Дэлегаты рэзка крытыкавалі работу ўсебеларускай закупачнай канторы. Адна з прычын дрэннага становішча хлебазакупак — механічны падход да адгрузкі тавараў. Трэба дакладна ўлічваць спецыфіку кожнага раёна, а не завазіць туды тыя тавары стымулявання, якіх у раёне і без таго шмат.

Адпушчаныя тавары часта затрымліваюцца на базах, бо гандлёвае кіраўніцтва марынуе разнарадкі. Работнік БКС ЛЕВІТ тыднямі затрымліваў дачу разнарадак.

У спрэчках выступіў нам. старшыні СНК тав. БАЛЦІН. У сваёй прамове тав. Балцін характарызаваў задачы кааперацыі ў галіне закупак хлеба і барацьбы за якасць прадукцыі.

Спажывецкая кааперацыя БССР не ўсвядоміла той вялікай адказнасці, якая на яе ўскладзена і не арганізавала пабаявому закупак хлеба. Партыя даверыла кааперацыі важнейшую справу, партыя не дазволіць зрываць гэту работу. Закупкі хлеба павінны стаць у цэнтры ўвагі ўсёй кааператыўнай сістэмы.

Да гэтага часу кааперацыя вельмі слаба змагалася за якасць заводскай прадукцыі. Яна балавала нашу прамысловасць, яна ліберальнічала з бракаробамі. Нельга забываць, што кааперацыя з'яўляецца сапраўдным прадстаўніком інтарэсаў шырокіх мас спажыўцоў.

Яе кроўны абавязак — прымусіць прамысловасць даваць высокаякасны тавар.

Тут на з'ездзе старшыня Белпрамсаюза тав. Брыскін у сваё апраўданне дэманстраваў даведкі, выданыя некаторымі ЗРК промарцелям аб добрай якасці іх прадукцыі. Ці не нагадваюць гэтыя даведкі славутыя «папскія індульгенцыі»? Нельга дапусціць, каб кааперацыя пакрывала агіднасці, якія ёсць на радзе нашых прадпрыемстваў.

У канцы пасяджэння з вялікай прамовай выступіў першы сакратар ЦК КП(б)Б тав. ГІКАЛО. З'езд сустрэў тав. Гікало бурнай авацыяй і крыкамі «ўра». Усе дэлегаты ўсталі з месца. Воклічы «Няхай жыве лепшы большэвік тав. Гікало» —разнесліся па зале.

**

На вячэрнім пасяджэнні 21 лютага з'езд прыняў рэзалюцыю па дакладу.

З'езд прызнаў практычную работу праўлення, кіраўніцтва спажывецкай сеткай, асабліва нізавымі звеннямі, нездавальняючай. З'езд рашуча асудзіў папярова-бюракратычныя метады кіраўніцтва з боку праўлення Белкаапсаюза, падмену жывой апаратуўнай работы дэкларатыўнай балбатнёй. Новае праўленне абавязана перабудаваць усю арганізацыйную работу, па аснове дырэктыў XVII з'езда партыі.

З'езд зацвердзіў рост таваразвароту ў 1934 годзе на 19,5 проц. (па гораду на 13,4 проц., па вёсцы на 23,7), абавязаў праўленне Белкаапсаюза давесці планы таваразвароту да кожнага нізавога звяна і разгарнуць барацьбу з затаварваннем.

У новае праўленне выбрана 17 чал: т.т. Баскін, Матусевіч, Букацін, Кантар, Офенгейм, Зелічочак, Граўкер, Айманас, Бараўноў, Бак, Арлоўская, Захарык, Ярашук, Ігнатовіч, Бобыхаў, Маслаў і Гінзбург.

Старшынёй праўлення Белкаапсаюза выбран т. БАСКІН — былы народны камісар працы, у апошні час быў старшынёй віцебскага Горсовета. Намеснікам старшыні выбран т. МАТУСЕВІЧ (камітэт таварных фондаў).

Рэвізійная камісія складзена з 5 чал., старшынёй яе выбран т. ГЕТНЕР (былы старшыня магілеўскай райКК-РСІ).

З'ездам выбрана дэлегацыя на ўсесаюзны з'езд спажывецкай кааперацыі з 22 чал.

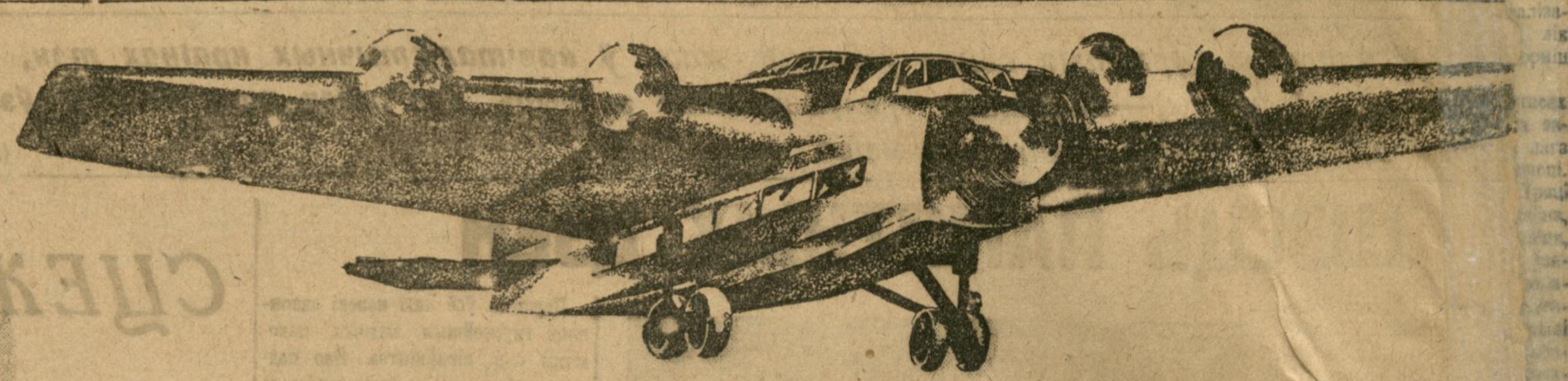

„НАШЫ ЎЗБРОЕНЫЯ СІЛЫ ПОЎНАСЦЮ АДПАВЯДАЮЦЬ УЗРОЎ РАЗВІЦЦЯ НАШАЙ КРАІНЫ, АД БУРНАГА РОСТУ ЯКОЙ ЯНЫ НЕ АДСТАВ І НЕ СМЕЛІ АДСТАВАЦЬ НІ НА АДЗІН КРОК... НАША АРМІЯ СТАЛА АРМ ТЭХНІКІ, ТАК СКАЗАЦЬ ІНДУСТРЫЯЛІЗАВАНАЙ АРМІЯЙ“

(ВАРАШЫЛАЎ

ТЭХНІЧНАЯ МАГУТНАСЦЬ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

—А. ПЛЕСКО—

МЫ СТВАРЫЛІ БАЗУ АБАРОНЫ

Асноўная задача першай пяцігодкі заключалася ў тым, каб пабудаваць магутную цяжкую прамысловасць, стварыць машынабудаўніцтва. Вырашэнне гэтай задачы прадвызначыла ўмацаванне абараназдольнасці Савецкага Саюза і магутнае тэхнічнае аснашчэнне Чырвонай арміі навейшымі сродкамі абароны, навейшымі баявымі машынамі. На студзеньскім пленуме ЦК (1933) т. **Сталін** змог сказаць, што

«...з краіны слабай і непадрыхтаванай да абароны Савецкі Саюз ператварыўся ў краіну магутную ў сэнсе абараназдольнасці, у краіну, гатовую да ўсякіх выпадковасцяў, у краіну, здольную вырабляць у масавым маштабе ўсе сучасныя прылады абароны і забяспечыць імі сваю армію ў выпадку нападу звонку».

Стан тэхнікі Чырвонай арміі цяпер і ў 1927 г., к моманту, калі абмяркоўваліся дырэктывы па складанню першага пяцігадовага плана, радыкальна адрозніваецца, бо была розная прамысловая база СССР.

Некалькі прыкладаў.

У 1927 г. наша **металургія** дала ў параўнанні з даваенным толькі 70,5 проц. (3.049 тыс. т.) **чыгуна,** 81 проц. (3.778 тыс. т.) **сталі** і 76 проц. (2.788 тыс. т.) **пракату.** На такой металічнай базе ставіць сучасную абарону было, мякка кажучы, цяжка.

Зусім іншай (хоць і не зусім яшчэ здавальняючай) карціна выглядае к 1934 г.: чыгуна мы выплавілі 7.250 тыс. т. — у два з лішкам разы больш, чым у 1927 годзе, сталі — 6.920 тыс. т. — амаль у два разы больш, чым у 1927 г. Гэта — база ўжо падыходзячая.

Якое становішча было з **каляровай** металургіяй, якая мае, як вядома, аграмаднае значэнне ў вытворчасці сродкаў абароны?

У прамове на XV з'ездзе нашай партыі т. **Варашылаў** гаварыў:

«Алюмінія, гэтага неабходнага метала для ваеннай справы, мы ў сябе зусім не выпрабляем...»

Як дзіўна перачытваць гэта цяпер—праз 6 год. Але тады, у 1927 годзе, гэта была горкая праўда. Цяпер-жа, к XVII з'езду партыі, пабудаван Волхаўскі алюмініевы камбінат, пушчана першая чарга Запарожскага алюмініевага камбіната.

«Цынка і свінца, вельмі каштоўных і неабходных металаў для ваеннай справы, мы ўвозім з-за граніцы ў [illegible] раз больш, чым вырабляем у сябе дома...»

Цяпер-жа, за першую пяцігодку, правільней за перыяд ад XVI да XVII з'езда партыі пабудавана 5 узбагачальных фабрык, магутнасцю ў 2.300 тон руды ў суткі, пабудаваны заводы: Тэцюхінскі свінцовы—18 тыс. у год, Іртышскі—17 тыс. тон, Белоўскі—12 тыс. т. свінца, завод імя Орджанікідзе — 10 тыс. т. свінца і цынка ў год.

У 1927 г. у нас не было **ні трактарнай, ні аўтамабільнай** прамысловасці.

Ці варта цяпер спецыяльна лішні раз гаварыць аб тым, чаго дабілася краіна пад кіраўніцтвам тав. **Сталіна** к 1934 г. і ў гэтых адносінах?

Першая пяцігодка і першы год другой пяцігодкі змянілі твар краіны, змянілі яны і тэхнічны твар Чырвонай арміі. Цяпер **тэхніка Чырвонай арміі не тая, што была 6 год назад, бо тэхнічнае аснашчэнне пакоіцца на новай прамысловай базе. З краіны аграрнай мы ператварыліся ў краіну перадавой індустрыі.**

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ АТРЫМАЛА МАГУТНУЮ ТЭХНІКУ

Добра вядомы ўсім удзельнікам грамадзянскай вайны, усім, хто быў у Чырвонай арміі, **станкавы кулямёт** «Максім». Не дрэнны кулямёт. Але колькі іх было? Мала. Цяпер іх зусім даволі.

Горш, значна горш стаяла справа з **ручнымі кулямётамі.** У часе грамадзянскай вайны ручных кулямётаў было зусім недастаткова. Мы іх больш адбівалі ў інтэрвентаў. Таму яны і насілі іншаземныя прозвішчы.

Першая пяцігодка і першы год другой пяцігодкі забяспечылі нам магчымасць мець на ўзбраенне нашай арміі ўсе неабходныя ёй тыпы кулямётаў, зробленыя з савецкіх матэрыялаў, на савецкіх машынах, рукамі пралетарыяў СССР. Гэтай зброі мы можам цяпер вырабляць на аснове наяўнай прамысловасці і людской базы столькі, колькі нам трэба для адпору ворагу.

Нарэшце, **артылерыя.** 3-дзюймоўка — вось асноўны тып гарматы ў старой арміі і ў Чырвонай арміі да тэхнічнай яе рэканструкцыі. Да гэтага трэба дадаць невялікую па раўнальна колькасць гаўбічнай артылерыі. Цяжкай артылерыі не было амаль зусім.

Першая пяцігодка і тут унесла цэлы пераварот. **Мы мадэрнізавалі ўсю існаваўшую ў нас артылерыю** (а яна ж была, паміма ўсяго іншага, надзвычай зношанай, бо прайшла вайну імперыялістычную і вайну грамадзянскую). Мы самі сваімі сіламі **сканструявалі тыпы спецыяльнага артылерыйскага ўзбраення: супроцьтанкавую, танкавую і зенітную гарматы.**

У нас з'явілася свая дробнакаліберная артылерыя для пяхоты. Мы, нарэшце, стварылі сваю цяжкую артылерыю, якой амаль не было ў старой арміі. Віккерс, Шнейдэр-Крэзо, Крупп — вось хто былі раней пастаўшчыкамі артылерыйскага ўзбраення. Цяпер гэтыя іншаземныя прозвішчы перакрэслены, змяты пераможным поступам пяцігодкі. Пяцігодка дала нам магчымасць атрымаць, калі гэта патрабуецца, артылерыю ў такой колькасці і такіх тыпаў, якія нам патрэбны будуць для пераможнага адпору імперыялістам, калі яны на нас нападуць.

Прамысловасць старой імператарскай Расіі не ўмела рабіць танкаў. Да 1927 г. у нас таксама не было сваіх танкаў. Праўда, на парадах паяўляліся танкі, але гэта былі машыны, адабраныя намі ў інтэрвентаў у часы «нашэствія 14 дзяржаў». **Задача танкавага ўзбраення цяпер у нас вырашана зусім здавальняюча.** Мы зараз маем танкі рознага баявога прызначэння, і наша прамысловасць можа задаволіць імі баявыя патрэбнасці нашай Чырвонай арміі.

Авіяцыя ў нас не дрэнна расла і да 1928 г., але расла яна пераважна за кошт разведвальных машын. Пяцігодка ўнесла аграмадныя якасныя змены ў стан нашых ваенна-паветраных сіл. І ў рэзультаце паспяховага выканання першай пяцігодкі і першага года другой пяцігодкі мы атрымалі тыпы ўсіх патрэбных нам машын: **бамбардыровачную, штурмавую, знішчальную і цяжкую бамбардыровачную.** Але, што самае важнае, у нас устанавіліся правільныя суадносіны паміж гэтымі тыпамі, мы паставілі на масавую вытворчасць **свае, савецкія,** матары.

На XVII з'ездзе партыі тав. **Варашылаў** гаварыў:

«За час, прайшоўшы пасля XVI з'езда партыі, нашы ваенна-паветраныя сілы сталі непазнаваемымі. Мы стварылі магутную цяжкую бамбардыровачную авіяцыю і дабіліся паляпшэнняў ва ўсіх другіх відах авіяцыі».

Не прайшла і не магла прайсці пяцігодка міма нашага **морскага флота.** Мы палепшылі, мадэрнізавалі старыя караблі, мы стварылі сёе-тое новае.

Пры пастаянным і непасрэдным удзеле і кіраўніцтве т. **Сталіна мы** за апошнія гады не толькі ўмацавалі морскія сілы Балтыйскага і Чорнага мораў, але, скарыстаўшы Беламорскі канал, перакінулі сякую-такую толіку суднаў на поўнач, а таксама прыступілі да стварэння ваенна-морскіх сіл на Далёкім Усходзе.

У нагу з тэмпамі пяцігодкі ішло аснашчэнне нашай арміі **навейшымі сродкамі сувязі, сродкамі абароны ад хімічнага нападу, сродкамі інжынернага і чыгуначнага ўзбраення.**

«За перыяд паміж XVI і XVII партыйнымі з'ездамі праробленa аграмадная работа па карэннай рэканструкцыі Чырвонай арміі. За гэты перыяд армія зусім перарадзілася, стаўшы ў адносінах якасці і колькасці ўзбраення, арганізацыйнай структуры і баявой падрыхтоўкі сваіх кадраў як-бы прынцыпова іншай арміяй» **(К. Варашылаў).**

НОВАЙ ТЭХНІКАЙ АЗАЛОДВАЕ НОЗЫ БАЕЦ

Але Чырвоная армія змянілася не толькі ў тэхнічных адносінах. **Значна змяніўся і баец, уладаючы гэтай тэхнікай.**

Пяцігодка стварыла новы тып байца, байца-ўдарніка, працуючага, авалодваючага ведамі, метадамі сацыялістычнага спаборніцтва. Расце культура агульная, расце культура тэхнічная ўсяго працоўнага насельніцтва СССР. Гэта не праходзіць міма і той часткі моладзі, якая пападае ў армію.

У выніку выканання пяцігодкі, у выніку выканання першага года другой пяцігодкі змяніўся твар савецкай вёскі. Вёска ў асноўным стала калгаснай, і новы тып байца ідзе ў армію і з вёскі. Ударнік, брыгадзір, трактарыст, камбайнер — вось хто з'яўляецца пераважна прадстаўніком новай вёскі ў радах Чырвонай арміі.

І гэтыя новыя байцы разам з усёй краінай, толькі на розных участках, сваю галоўную задачу бачаць у тым, каб дасканала аўладаць тэхнікай.

Вынікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі Чырвонай арміі за 1933 год з відавочнасцю гавораць, што ўказанне т. **Сталіна,** данае ім у прывітанні Чырвонай арміі ў дзень яе 15-годдзя, выконваецца з гонарам. Тав. Сталін байцам тэхнічна ўжо рэканструяванай арміі пісаў:

«Ваша справа, таварышы, навучыцца ўладаць гэтай зброяй дасканала і выканаць свой абавязак перад краінай, калі ворагі папрабуюць напасці на яе».

Тав. Варашылаў, дакладваючы XVII з'езду партыі, мог з поўнай падставай сказаць:

«У сучасны момант мы не толькі справіліся са сваімі баявымі машынамі, мы гатовы прымяніць іх у любы момант, пасапраўднаму, як падабае рабоча-сялянскай Чырвонай арміі, абараняючы дзяржаву пралетарскай дыктатуры».

Чырвоная армія стала цяпер і тэхнічна самай магутнай арміяй у свеце. Мы маем на ўзбраенні ўсе сучасныя сродкі абароны. Але гэта зусім не значыць, што на гэтым можна супакоіцца. Будзем памятаць словы правадыра, сказаныя на XVII з'ездзе партыі:

«Не захапляцца дасягнутымі поспехамі і не зазнавацца».

Наша задача заключаецца ў тым, каб у будучай вайне перамагчы малой крывёю і ні па адзін метр ні аднаго вяршка сваёй зямлі не аддаць пад бот ворагу.

З НЕПЕРАМОЖНАЙ СІЛАЙ МЫ БЯСТРАШНА ІДЗЕМ НАПЕРАД

—Я. ІВАШЫН—

17 з'езд ВКП(б) упісвае бліскучыя старонкі ў гісторыю нашай слаўнай ленінскай партыі. Гэты з'езд—з'езд небывалай згуртаванасці і маналітнасці радоў партыі вакол ленінскага ЦК і геніяльнага правадыра тав. **СТАЛІНА.** Гэты з'езд—трыумф ператварэння ў жыццё вучэння геніяльнейшых прадстаўнікоў рабочага класа і ўсяго працоўнага чалавецтва, вучэння **Леніна-Сталіна** аб пабудове сацыялізма ў адной краіне.

Яшчэ не так даўно антыленінскія групоўкі пад маскай архірэвалюцыйных фраз, страціўшыя веру ў сілу пралетарскай дыктатуры, выступалі супроць ленінска-сталінскага палажэння аб магчымасці пабудовы сацыялізма ў СССР, кідалі «крылатыя» фразы, рабілі ўсё для таго, каб дэзарганізаваць рабочы клас, адцягнуць яго ўвагу ад асноўнай задачы пралетарскай рэвалюцыі.

Даўшы сакрушальны адпор і выкрыўшы здрадніцкую сутнасць апазіцыянераў, партыя вуснамі тав. **Сталіна** заявіла:

«Мы можам пабудаваць сацыялізм, і мы яго будзем будаваць разам з сялянствам пад кіраўніцтвам рабочага класа..., бо пры дыктатуры пралетарыята ў нас ёсць... усе даныя, патрэбныя для таго, каб пабудаваць новае сацыялістычнае грамадства, перамагаючы ўсе і ўсякія ўнутраныя затрудненні, бо мы можам і мы павінны перамагчы іх сваімі ўласнымі сіламі».

З гэтай яснай перспектывай, з непахіснай бальшавіцкай сілай і ўпэўненасцю ў перамозе партыя павяла масы на штурм капіталістычных элементаў, рашуча перамагаючы супраціўленне класавага ворага, з поспехам перамагаючы труднасці на шляху сацыялістычнага будаўніцтва, і дабілася бліскучых перамог, якія далі магчымасць паставіць сусветна-гістарычную задачу пабудовы ў другой пяцігодцы бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

Ажыццяўленне задач сацыялістычнага будаўніцтва праходзіць ва ўмовах капіталістычнага акружэння, ва ўмовах пагрозы інтэрвенцыі.

«Мы жывем,—казаў Ленін,— не толькі ў дзяржаве, але ў сістэме дзяржаў, і існаванне савецкай рэспублікі побач з імперыялістычнымі дзяржавамі доўгі час немыслімы. Нарэшце або адно або другое пераможа. А пакуль гэта наступіць, рад самых жахлівых сутычак паміж савецкай рэспублікай і буржуазнымі дзяржавамі няўхільны. Гэта значыць, што пралетарыят, як пануючы клас, калі толькі ён захоча і будзе панаваць, павінен даказаць гэта таксама сваёй ваеннай арганізацыяй». Таму пытанне ўзброеных сіл, пытанне ўмацавання абараназдольнасці краіны будуючагася сацыялізма заўсёды стаіць у цэнтры ўвагі нашай партыі. Няўхільна праводзячы і захоўваючы палітыку міру, наша партыя і ўрад прымалі і прымаюць усе магчымыя меры, каб не аказацца засцігнутымі знянацку.

Абараназдольнасць нашай краіны куецца ў гігантах сацыялістычнай індустрыі, на калгасных і саўгасных палях, на будаўніцтве дарог, у стралковых гуртках асоавіяхімаўцаў, у спартыўных гуртках жыццярадаснай моладзі, абараназдольнасць куецца ў шырокай сетцы школ, навучальных і культурных устаноў, у класавай свядомасці шматмільённых працоўных мас. Ствараюцца ўсе неабходныя ўмовы для павышэння баявой магутнасці аплота пралетарскай дыктатуры — нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі.

16-я гадавіна РСЧА асабліва знамянацельна поспехамі аснашчэння ўзброенных сіл краіны сучаснай тэхнікай і сродкамі боя. Поспехі гэтыя праілюстраваны на з'ездзе партыі ў яркай прамове наркома **Варашылава** і нагляднa прадэманстраваны матэрыяльнымі рэчамі на парадзе войск маскоўскага гарнізона, арганізаваным у гонар з'езда.

Аснашчэнне тэхнікай часцей РСЧА поўнасцю адпавядае ўзроўню бурнаўзрастаючага развіцця Савецкага Саюза. Поспехі першай пяцігодкі, поспехі палітыкі індустрыялізацыі краіны забяспечылі выкананне асноўных задач тэхнічнай рэканструкцыі Чырвонай арміі. У параўнанні з тым, што было 3-4 гады таму назад на ўзбраенні нашай арміі і што ёсць зараз, становішча рэзка змянілася. Танкі, артылерыя, кулямёты, баявая актыўная авіяцыя (бамбардыроўшчыкі, знішчальнікі, штурмавікі)—усё гэта ў дастатковай колькасці і даволі высокай якасці. Наша хімічная прамысловасць знаходзіцца на такім узроўні, які задавальняе патрэбы абароны.

Ступень, на якую ўзнялася механізацыя Чырвонай арміі, відна з такой вельмі яркай лічбы. На аднаго чырвонаармейца ў сярэднім зараз прыходзіцца 7,74 механічных конскіх сіл. Гэта значыць, што **наша армія вышла на механізацыі на першае месца ў свеце.** Вайсковай тэхнікай бліскуча ўладаюць і з захапленнем вывучаюць чырвоныя камандзіры і байцы.

З кожным годам усё на вышэйшую ступень узнімаецца баявая магутнасць арміі, з кожным годам павялічваюцца поспехі ў баявой вучобе, расце палітычны і культурны ўзровень камандзіра і байца. Палову байцоў Чырвонай арміі складаюць комуністы і комсамольцы. Армейская партыйная арганізацыя, як паказала чыстка, з'яўляецца адным з самых вытрыманых і дысцыплінаваных [illegible] даў нашай партыі, які з по[illegible] ажыццяўляе задачы баяво[illegible] тоўнасці да абароны [illegible] летарскай бацькаўшчыны.

«Рабоча - Сялянская Чы[illegible] армія, яе байцы, камандзіры [illegible] літработнікі, як адзін чала[illegible] товы ў любы момант ста[illegible] рону сацыялістычнай [illegible] ны. Усюды, куды-б ні [illegible] ліся нашы чырвоныя [illegible] будуць у час на месцы і [illegible] ворага ўсёй сваёй сілай, [illegible] гутнай баявой тэхнікай, [illegible] пахіснай воляй, яны [illegible] справу сацыялізма пры ўсіх ум[illegible] вах».

Гэты рапарт тав. Варашылава 17 партз'езду з усёй [illegible] часцю адлюстроўвае [illegible] аддананасць Чырвонай арміі [illegible] сацыялізма, сваёй партыі і [illegible] каму правадыру тав. СТАЛІНУ, укладаючаму асабіста так многа сіл і энергіі ў будаўніцтва [illegible] цаванне ўзброеных сіл пралетарскай рэвалюцыі.

У адпаведнасці з выкананнем народна-гаспадарчага плана [illegible] гой пяцігодкі будзе ў далей[illegible] яшчэ больш павышацца аба[illegible] здольнасць краіны, будзе [illegible] тэхнічная магутнасць Чыр[illegible] арміі.

Класавы інтэрнацыянальны [illegible] рактар нашай слаўнай Чырв[illegible] арміі—арміі пралетарскай ды[illegible] туры, у спалучэнні з сучас[illegible] аснашчэннем яе тэхнікай ств[illegible] непераможную сілу. Наша ар[illegible] зараз моцная як ніколі.

І гора таму, хто адважы[illegible] ца папрабаваць на сябе гэ[illegible] сілу...

З непераможнай сілай вялікая краіна Саветаў бясстрашна ідзе наперад па ленінскаму шляху па[illegible] довы сацыялістычнага грамадст[illegible]

«Мы стаім за мір і адстайва[illegible] справу міру. Але мы не баімся [illegible] гроз і гатовы адказаць ударам [illegible] ўдар падпальшчыкаў вайны. Х[illegible] хоча міру і дабіваецца дзелав[illegible] сувязяй з намі, той заўсёды зна[illegible] дзе ў нас падтрыманне. А ты[illegible] якія папрабуюць напасці на н[illegible] шу краіну, атрымаюць сакруша[illegible] гі адпор, каб надалей не павад[illegible] было ім соваць сваё свіное ры[illegible] ў наш савецкі агарод» (Сталін)

Рыс. Вал. Медведзева.

«ВАЙНА, КАЛІ ЯЕ НАМ НАВЯЖУЦЬ, БУДЗЕ ВЯЛІКАЙ, СУР'ЕЗНАЙ ВАЙНОЙ. ГЭТА БУДЗЕ ВАЙНА З БОЛЬШАВІКАМІ, І Ў НАШ ЧАС. ГЭТА ВАЙНА БУДЗЕ ДОРАГА КАШТАВАЦЬ ІНІЦЫЯТАРАМ. ГЭТАГА НЕПАТРЭБНА ЗАБЫВАЦЬ ТЫМ З НАШЫХ ДАЛЬНІХ СУСЕДЗЯЙ, ХТО ДУМАЕ [illegible] ПАЖЫВІЦЦА НА ЧУЖЫ КОШТ».

(ВАРАШЫЛАЎ).

Няхай папрабуе буржуазія сёння ўзброіць масы ў капіталістычных краінах так, як яна ўзброіла іх к канцу сусветнай ...ыялістычнай вайны,—яна тады зразумее, што значыць для лёсу капіталізма ўзброеныя народы і як узброеныя народы ...оаюць развіццё рэвалюцыйнага крызіса

(З даклада тав. Мануільскага на XVII з'ездзе ВКП(б))

ШЭСЦЬ ПАМЯТНЫХ ДЗЁН

ДОМ У РАБОЧЫМ КВАРТАЛЕ ВЕНЫ ПАСЛЯ АРТЫЛЕРЫЙСКАГА АБСТРЭЛУ.

...дзён працягвалася ўзбро... ...ьба аўстрыйскіх рабо... ...аступаўшымі сіламі фа... ...ачаўшыся ля брамы «Ра... ...ма» ў сталіцы Верхняй ...—Лінцы, яна перакінула... ...е прамысловыя цэнтры і Вену цэнтрам жорсткіх, ...літных баёў.

...йскі пралетарыят узяў... ...а ...рою ў той момант, калі ...ку...ія ў асобе ўрада Дольфу... ...а і ў...асоцэнных атрадаў хейм... ...ера п...ыступілі да завяршэння фа... ...ызацыі Аўстрыі. Пачатак прыхо... ...у фашызма адбыўся ў сакавіку ...інулага года. Тады ўрад Дольфуса ...азагнаў парламент і ўвёў рад ...адзвычайных законаў, фактычна ...касаваўшых «дэмакратычныя» ...аваёвы. Над усімі «заваявання... ...і» буржуазнай рэспублікі, у імя ...якіх сацыял-фашысты 15 год на... ...а працягу наступных год ...калі рабочы клас ад ба... ...за саветы, быў пастаўлен фашысцкі крыж.

...ял-фашысты Аўстрыі аста... ...рны сваёй здрадніцкай так... ...ў той час, калі Дольфус ...фашысцкі пераварот. За... ...аго, каб заклікаць рабочых ...ору, яны павялі палеміку ...з Дольфуса. Яны дакаралі ...ў парушэнні «законнасці» і па... ...балі склікання парламента і ...ці...вення іх да ўдзелу ва ўра... ...спасылаючыся на тое, што ...х маюць многа дэпутатаў, апіраю... ...кся на волю выбаршчыкаў.

Буржуазія дзейнічала. Кіраўніц... ...ва с.-д. партыі працягвала па ...ыкладу германскага сацыял-фа... ...ызма дэмабілізоўваць масы дзе... ...лядзямі атручваемыя прапа... ...ндай парламентарызма, рэформ, ...ялімі прамовамі аб мірным, па... ...овым і бяскроўным ажыццяў... ...ні царства сацыялізма на зям... ...фашысты загналі ў падполле ...чую аўстрыйскую кампар... ...заклікаўшую да адзінага ба... ...а фронта супроць фашысцкай ...эзі. Пачаўся тэрор не толь... ...рац комуністаў, але і су... ...сацыялдэмакратычных рабо... ...якія выражалі сваё незада... ...нне пасіўнасцю кіраўніцтва пе... ...тварам паглынаючай фашысцкай ...эмі. Дольфус прыступіў да ...зброення атрадаў шуцбунда — ...а самаабароны, створанага ...партыяй і налічваўшага не... ...кі дзесяткаў тысяч рабочых, ...сенска ўзброеных і прайшоўшых ...значнай сваёй часткі школу су... ...сной імперыялістычнай вайны. ...д...часова ішло далейшае ўзбра... ...не фашысцкіх хеймвераў. Біла ...ацыатая гадзіна.

Баўэры, Рэннеры, Дэйчы і Зейт... —усё кіраўніцтва аўстрыйскай сацыялдэмакратычнай партыі добра ўсведамляла, **не магло ўсведамляць**, што будзе далей. Германскі прыклад быў у іх на вачах. І, калі ў Тыролі, Штырыі, Бургенландзе і іншых аўстрыйскіх правінцыях выступіў хеймвер з патрабаваннем неадкладнай забароны с.-д. партыі, калі ў Вене паліцыя была аднята з ведання с.-д. бургамістра Зетца і перадана ў рукі фашысцкага камісара, сацыял-фашысцкія главары заметусіліся. **Яны апынуліся паміж рэвалюцыйнымі масамі і фашызмам, які размахнуўся сваім браніраваным кулаком.** Пасля працяглай, збянтэжанай і жалкай балбатні, большасцю ў адзін голас, яны прымушаны былі згадзіцца на аб'яўленне ўсеагульнай стачкі.

Тут ва ўсю шыр выявілася, якое бяздоннe ляжала паміж пралетарскімі масамі і іх збанкрутаванымі с.-д. правадырамі. Для апошніх усеагульная стачка была толькі **манеўрам**, разлічаным на тое, каб настрашыць буржуазію і схіліць фашысцкіх галаварэзаў к кампрамісу. Для рабочых усеагульная стачка была **сігналам да рэвалюцыйнага адпору фашызму**, к барацьбе за звяржэнне ўлады буржуазіі. Масы ўзяліся за зброю. Яны загаварылі **бальшэвіцкай** мовай, мовай **Кастрычніка**. Занадта многа **накапілася** рэвалюцыйнага дынаміта ў свядомасці і сэрцах пралетарыяў Аўстрыі, жабрацкай і зруйнаванай крызісам краіны, краіны, ператворанай пры дапамозе тых-жа сацыял-фашысцкіх главароў у калонію замежнага капітала і прадстаўляючай сабой плацдарм рэзкіх імперыялістычных супярэчнасцяў, пагражаючых ваенным выбухам.

На аўстрыйскім прыкладзе выпукла і нагляднa пацвердзіліся словы **тав. Сталіна**, сказаныя ім у дакладзе XVII з'езду партыі:

> **«Але калі буржуазія выбірае шлях вайны, то рабочы клас капіталістычных краін, даведзены да роспачы 4-гадовым крызісам і беспрацоўем, становіцца на шлях рэвалюцыі. Гэта значыць, што спее і будзе наспяваць рэвалюцыйны крызіс. І рэвалюцыйны крызіс будзе нарастаць тым хутчэй, чым больш будзе буржуазія ў сваіх ваенных камбінацыях, чым часцей будзе яна прыбягаць к тэрарыстычным метадам барацьбы супроць рабочага класа і працоўных сялян».**

Падзеі перахлёснулі праз галавы сацыял-фашыстаў у Аўстрыі, як яны перахлёснулі праз галавы Блюмаў і Рэнадэляў у Францыі. Тая-ж з'ява адбываецца на іншых сектарах сусветнага класавага фронта.

У шасцідзёнe ўшых баях супроць фашызма аўстрыйскія рабочыя праявілі **выключны геразім**. Мы ведаем гэта покуль з абрывачатых паведамленняў, дашоўшых да нас праз каналы буржуазных тэлеграфных агенцтваў. Больш поўныя весткі прыдуць потым. Але нават з цяперашніх скупых даных вырысоўваецца вялікае і незабыўнае відовішча паўстання рабочых кварталаў Вены і Штэйра, Лінца і Брука, Вінернейштадта і дзесяткаў іншых гарадоў. І рабочыя ўсяго свету прakланяючыся перад геройствам сваіх аўстрыйскіх братоў па класу, ахопленыя пачуццём палкай салідарнасці з імі, атрымаюць з іх самаадданай узброенай барацьбы з фашызмам аграмадны ўрок для сябе.

Перш за ўсё яны навекі запомняць гнуснейшыя, агідныя паводзіны с.-д. кіраўніцтва. Яно падвяло рабочыя масы ўшчыльную да пятлі фашысцкай дыктатуры. Затым яно пусцілася на манеўр усеагульнай стачкі, каб скарыстаць яе для спроб новага згавору з буржуазіяй. Яно прапаведвала абарону ў рашаючыя дні, калі патрэбна было ісці ў наступленне. І, нарэшце, перад тварам разгарнуўшайся ўзброенай барацьбы Баўэры і Дэйчы ўцяклі за мяжу, з тым, каб апраўдацца перад правячымі класамі ў сваёй няўдзельнасці. Тым часам фашызм робіць лютую расправу і ставіць частакол вісельняў у Вене і правінцыі. **Асінавы кол у пахіснуўшыйся ўплыў сацыял-фашыстаў**—такі першы вывад, які павінен зрабіць і робіць рабочы клас ва ўсіх капіталістычных краінах з аўстрыйскіх падзей.

Другі вывад—пад сцягі кампартый! Пад сцягам адзінай партыі пралетарыята, указваючай штурмуючым рабочым масам іх класавую непасрэдную задачу—устанаўленне пралетарскай дыктатуры—і забяспечваючай ім адзінае і правільнае кіраўніцтва, тое **цэнтралізаванае, баявое кіраўніцтва**, адсутнасць якога явілася галоўнай прычынай паражэння аўстрыйскіх рабочых. Аўстрыйскія комуністы, **малалікія** кадры рэвалюцыйнага авангарда, адважна драліся на перадавых пазіцыях, вядучы за сабой рабочых. **Гэтай-жа партыі** належыць роль правадыра ў надыходзячай рашучай схватцы з фашызмам. Фашысцкія орды Дольфуса і хеймвераў святкуюць сёння, па прыкладу душыцеля Парыжскай Комуны Тьера, па прыкладу контррэвалюцыйнага Гаміндана, задаўшага з дапамогай замежных інтэрвентаў агню і мячу Комуну Кантона, сваю крывавую трызну на дымячыхся **руінах венскіх рабочых** прадмесцяў. Праваць ім асталася нядоўга. Наспявае штурм у свядомасці мас. Не забудзецца вопыт Аўстрыі, Германіі, усіх краін, дзе зарваўшыйся пры дапамозе сацыял-фашысцкіх лідэраў фашызм прабуе закаваць у кандалы сваёй дыктатуры паўстаючага пралетарскага веліканa.

Сцяг саветаў, сцяг пралетарскай рэвалюцыі, сцяг Маркса-Леніна-Сталіна ўстаржаствуе над светам.

П. БЕРНАР.

ЛЕЎ РУБІНШТЭЙН

СЦЕЖКА САМУРАЕЎ

(УРЫВАК З РАМАНА)

> Раман маладога савецкага пісьменніка ЛЬВА РУБІНШТЭЙНА „Сцежка самураеў", урывак якога ў перакладзе П. Жарскага мы сёння змяшчаем, надрукаваны ў апошнім нумары журнала „Знамя". Раман малюе быт і норавы японскай ваеншчыны, формы і метады мілітарыстычнай муштры, правакацыйныя подласці афіцэрства ў адносінах да перадавой часткі салдат, паступовае прасвятленне класавай самасвядомасці салдацкай масы Японіі.

Ідуць заняткі.

Унцер Сетцю, старанна папеюты, водзіць пальцам па худому «Зборніку мысляй для маладых салдат».

«Такэо гэтай вясной праходзіў агляд па рэкруцкаму набору і на шчасце падышоў пад усе патрабаванні. Потым ён цягнуў жрэбій і прайшоў з поспехам. Такэо, поўны радасці, чакаў дня, калі ён уступіць у казарму (Танака! Трэба глядзець на мяне, а не ў акно!). Нарэшце, гэты дзень прышоў. Такэо, у бакавым пакоі дома, збіраючыся, гутарыць з бацькам:

«— Бацька, разумеючы, што паступаю на вайсковую службу для карысці дзяржавы, я не магу стрымаць сваёй радасці. Ад гэтага часу, уступіўшы ў рады і навучыўшыся, ў часе вайны, не шануючы свайго жыцця, я буду праяваць і пакажу ўсю магутнасць японскага храбраца.

«—Вось. Добры настрой. Так і павінна быць (Кінуць чухацца! Танака і Ісумая). Жыцця не шкадуй. Пра хатнія справы не думай. Потым выходзячы ад яго імператарскай вялікасці ваенны высачайшы ўказ пастаянна захоўвай. Так належыць паступаць.

Маці ў чайным пакоі прымае віншаванні з радасцю ад жыхароў вёскі.

«— Панове, мой сын гэтай вясной разам з п. Такэо падлягаў агляду, аднак, па непрыгоднасці арганізма, не задавол... не задавол... (Танака! Я ўжо раз гаварыў!)... не задаволіў патрабаванням. Раз сказалі, што арганізм нездавальняючы, то, вядома, нічога не папішаш, але ўсё-ж для нас нічога не можа быць... не можа быць... (Пан Ісікава! Што гэта за знак?).

— Гэта «хі»—«сумны». «Благое сэрца».

— Можаце сесці... для нас нічога не можа быць сумней за гэта.

«Такэо вышаў разам з бацькам. Жыхары вёскі звярачаліся да іх, выказвалі свае жывейшыя віншаванні. Такэо-ж сказаў: «Бацька, маці, жадаю добрага здароўя» і пашоў. Жыхары не спынялі выказваць свае прывітанні, крычучы: «Такэо-Кун, банзай».

«Сустракаючы спасылку на яго вялікасць, паны унцер-афіцэры павінны, прыняўшы ўрачысты выгляд і ўсвоіўшы сур'ёзны тон голаса, выказаць у поўнай меры сваё благагавенне». (Гм... Ісікава! Што гэта за знак?).

— Гэта «цюкай»—«увага».

— Ах, увага... Можаце сесці. Гэта вас не датычыць. Пераходзім да пытанняў.

— «Калі Такэо праходзіў агляд па рэкруцкаму набору, якая акалічнасць узнікла?» Ну, Ісумая. Якая акалічнасць узнікла?

Не ведаеш. Марыта? Правільна. Узнікла акалічнасць шчаслівага задаволення ўсім патрабаванням.

— Наступнае пытанне. «Даведаўшыся пра гэта, пан Такэо якую заслугу перад дзяржавай аказаць пажадаў?» Кавамура? Правільна. Такэо пажадаў аказаць заслугу перад дзяржавай, увайшоўшы ў рады, каб паказаць усю магутнасць японскага храбраца.

—Наступнае пытанне. «Пан Такэо, выходзячы з якога пачуцця, пажадаў аказаць заслугу?» Ісумая? Марыта? Ніхто не зразумеў. Між тым пачуццё п. Такэо ў поўнай меры зразумела. Гэта пачуццё любві да бацькаўшчыны і адданасці яго вялікасці. Вы пабывалі ўжо на вайне і нават удастоіліся годнасці самурайскай роты. Між тым вы не ведаеце нават, якое пачуццё ўсімі кіравала. Гэта кепска. Пра вас пісалі ў газетах. Іншаземцы прыходзілі на вас глядзець. Ніхто з 40 чалавек нічога не разумее. Дзеля чаго вас паслалі ў Манчжурыю? Для абароны бацькаўшчыны. Хто жадае прапанаваць пытанне? Ты? Прапануй. Дзеля чаго нас трымаюць тут у сакрэце? Не твая справа. Гэта справа пп. афіцэраў. Калі трымаюць, значыць, трэба трымаць. Яшчэ хто? Прапануй. Недарэчнае пытанне. Тыя людзі, з якімі ты ваяваў у Манчжурыі, не проста вясковыя людзі. Гэта небяспечныя бандыты, якія хочуць знішчыць японскі народ і давесці яго да галадоўкі. Яшчэ хто? Ну! Больш ніхто? Пераходзім да наступнага пытання.

— «Што вы, панове, адчуваеце, слухаючы гэты расказ?» Ну! Хто хоча сказаць? Танака? Гавары. Паслухаем, што ты адчуваеш.

— Пан малодшы унцер-афіцэр! Дазвольце адлучыцца!

— Балван! Садзіся. Хаця не. Ідзі. Далажу. І так, панове, што вы адчуваеце, слухаючы гэты расказ?..

. . . .

У казарме ціха і пуста. Мільгацяць курыльныя свечкі перад алтаром Дайкоку. Дзяжурны ефрэйтар Нагуці корпаецца над ложкамі ў чымсці сундуку. І пачуўшы крокі, быстра захлопвае крышку.

— Хто там? Танака? Чаго вы ходзіце па казарме ў часе заняткаў?

— Адпусціў пан малодшы унцер-афіцэр.

— Ідзіце. Няма чаго вам тут агінацца.

Радавы Танака ўваходзіць у класны пакой і шэпча на вуха Ісікаве:

— Пахучы лосась арудуе вакол вашага сундука. Я ўвайшоў.

Ён моцна перапалохаўся.

— Ён зноў дзяжурны?

— Зноў.

Ісікава пацiскае плячыма.

— Няхай арудуе. Ён там нічога не знойдзе.

— Танака і Ісікава! Замаўчаць! Што вы думаеце, слухаючы гэты...

Раўок. «Перапынак». Тупат ног і прыглушаны гул галасоў.

«Батальён зважай!»

(Звонкі бадзёры голас Нагуці. Ён рапартуе).

— Што такое зноў? Ого, цэлая камісія.

— Мабыць наконт паразітаў...

— Не. Палкавы ад'ютант. Гэта...

— «Вольна!»

— Што-б гэта магло быць? Зноў гігіена?

— Гэта...

— «Стаць па ложках!»

— Вось табе на! Гэта наконт вышыні заправкі коўдры.

— У мяне сёння не прамерана. Судзукі сцягнуў сантыметравую лінейку.

— Утарыць!

— «Не дакранацца да сундукоў!»

Не, коўдры тут ні прычым. Гэта зноў гігіена...

— Зважай!

— Ого! Пачынаецца!

— Радавы Кавамура! Адчыніце сундук!

— (Так і ёсць. Гігіена!).

Зачыніце. Радавы Марыта! Адчыніце сундук!

— Зачыніце. Радавы Танака! Так. Зачыніце.

— Радавы Ісікава! Адчыніце сундук. Радавы Ісікава! Радавы Ісікава! Вы не чуеце? Што такое? Не будзеце адчыняць? З кім вы гаворыце?

Маўчанне.

— Дзяжурны!

— Тут, пане ад'ютант!

— Адчыніце сундук.

Камісія абступіла сундук студэнта Ісікава. Маўчанне.

— Пане капітан! Запішыце. Кніга твораў Сен-Катаямы.

— Гэта што? Асцярожна! Дайце мне, ефрэйтар.

Маўчанне. Шурхат паперы.

Радавы Кавамура глядзіць на невялікі скрутак у газетнай паперы, павольна разгортваемы ўпэўненымі пальцамі палкавога ад'ютанта. Яму кідаецца ў вочы ўсмешлівая японка.

«Кожны японец абавязан мець добры ўзрок, Ужываючы вочныя кроплі «Мендарын».

«Кожны японец абавязан быць героем».

— Пачка пракламацый гнуснага зместу. Радавы Ісікава! Дзе вы ўзялі гэтыя лістоўкі?

— Я іх бачу ў першы раз, пан ад'ютант.

— У першы раз? Дзяжурны!

— Тут, пане ад'ютант!

— Выклічце патруль ваеннай паліцыі з двара.

— Панове... Я не клаў сюды гэтага... Гэта...

— Маўчаць! Радавы Ісікава!

Праз мінуту радавы Ісікава выходзіць паміж двума салдатамі. Глуха лязгаюць прымкнутыя штыхі. Радавы Ісікава спусціў галаву. Ён глядзіць у зямлю. Казарма маўчыць.

— Наступны! Радавы Ісумая! Адчыніце сундук.

Глыбокае маўчанне панавала і ў курылцы праз гадзіну пасля агляду.

Нарэшце выказаўся Кавамура.

— Пан студэнт зрабіў надобную справу. І гэта вельмі дзіўна... Мы ўсе ведаем пана студэнта... Мы біліся разам у Манчжурыі... І ён... Мы...

— Так,—сказаў Марыта, тузаючы сябе за вуха з найвялікшай жорсткасцю — біліся... Надобрая справа... Так... Дзіўна.

Тады загаварыў Танака.

— Я сёння бачыў, як пахучы лосась... Вядома, можа быць, я зноў не зразумеў...

—У чым справа?—злосна запытаў Марыта.

— Праходзячы сёння праз казарму ў часе заняткаў, я бачыў... о, свіння—карысная жывёла!

— Не бойцеся. Ён ідзе ў другі бок. Прайшоў. У чым справа?

— Пахучы лосась Нагуці корпаўся ў сундуку пана студэнта. Убачыўшы мяне ён адскочыў. Я чалавек малаграматны...

Гэтага не можа быць... Але...

— Не можа быць? — перапытаў Марыта,—вы ўпэўнены? Вы бывалі ў Токіо? Не? Дык маўчыце. О, я так і ведаў!..

Не прайшло і двух гадзін пасля адбою, як Кавамура прачнуўся ад рэзкага штуршка ў плячо. У вочы яму ўдарыла жоўтае святло ліхтара. Дзяжурны стаяў у праходзе. На суседнім ложку, часта міргаючы сонымі вачыма, пацягваў нагавіцы Марыта.

— Адзецца і ісці за радавым Марыта, — сказаў дзяжурны, — узяць вінтоўкі і падсумкі. Баявыя патроны ёсць?

— Ёсць, пане дзяжурны.

— Не затрымлівацца.

Пляцоўка перад казармай была заліта святлом месяца. Казармы спалі.

Перад вачыма — стрэльбішча, пакрытае срэбным ад месяца абрусам. Рука капітана паказвае на бясформенную белую мішэнь, прывязаную к плоту.

— Прыцэл чатыры, — ур... Марыта, — я ведаю гэты плот. Што такое? Яно шавеліцца.

— Так. Яно шавеліцца, доно. Адважуся далажыць.

— Не ваша справа. Даю мі... Я буду лічыць. Раз!

— Два!

— Тры! Агонь!

Паўза. Няўпэўнены стрэл.

— Брылоты! Свінні! Гэта стр... ба! Кавамура! Заснуў? Нягоднік...

— Асечка, доно. Скасіў патр...

— Ідыёт! Дай вінтоўку. Дз... Убірайся адсюль. Глядзі, як с... ляюць.

(Яно сапраўды шавеліцца! Він... ка вырываецца з рук Марыты).

— Вон з лініі агню, смярдзючы... скаціна!

Пан капітан кладзецца сам. Радавыя тупа пазіраюць на раскінутыя бліскучыя крагі і шырокую спіну капітана.

— Пане унцер-афіцэр, дайце каманду.

— Стрэл. Яшчэ стрэл.

Стук затвора.

— Абойму!

Стрэл. Яшчэ. Яшчэ.

(Яно ўжо не шавеліцца. Пы... уздымаецца над дарогай вузкі... струменчыкам).

— Марш назад. Лепшыя стрэл... Дурні.

Салдацкі сон няроўны і насця... жаны. Белая ад месяца дарож... закранула нарэшце лакіраван... яшчыкі над галовамі і разам з і... заблішчэла бацькаўшчына.

Дзяжурны прайшоў з круглым ліхтаром, углядаючыся ў твары... тады адкрыў вочы радавы Мары...

Ноч — лепшы час салдацкіх ... так. Казармeная машына спыняецца. Медны горн — дырыжэр ротнага часу — ляціць паміж днявальным і гадзінікам. Ён блішчыць і разам з ім паблісквають пры месяцы лакіраваныя яшчыкі, у якіх схавана невялікая пераносная ... шанная армейская бацькаўшчына. Ніхто не можа забараніць радавому Марыта адкрыць вочы. Ён гаварачваецца і сустракаецца з шырока адкрытымі вачыма радавога Кавамура.

Абодва яны спачатку маўчаць.

— Вы ведаеце, — шэпча Марыта, — гэта быў пан студэнт.

Кавамура маўчыць, але відаць, што ён дасканала ведае.

— Штосці не так, — гаворыць далей Марыта, — мы з ім біліся ў Манчжурыі. Ён адзіны з усёй ... ты за ўвесь год не атрымаў ... нага пісьма... І вось цяпер... асталося 48 чалавек...

Кавамура маўчыць...

— Я яшчэ разумею, калі мы ішлі супроць кітайскіх бандытаў. Ворагі бацькаўшчыны... Але пан студэнт Ісікава...

Кавамура маўчыць...

— Я проста павінен сказаць сваю недарэчную думку, што калі ён мне ўчора пазычыў табаку, я не мог думаць, што я асабіста... Я навязаў-бы...

— Гэта капітан страляў, — адказвае Кавамура.

— За вас ён страляў, а ў мяне не было асечкі.

— Што загадана, то... Я гавару... праўда, пан малодшы унцер-афіцэр гаворыць, што салдат павінен уступаць у бой з ворагамі бацькаўшчыны па першаму загаду афіцэра. Гэта і ёсць вайсковая служба.

— Уступаць у бой? Па-вашаму пан студэнт быў у змове з кітайскімі бандытамі?

— Не. Я таксама прама скажу. Не думаю.

— Гэта першы японец, — гаворыць Марыта, — якога я застрэліў. Я ніколі таксама не думаў, што вінтоўка Арысака можа паварачвацца супроць японца. Пан Ісікава быў вораг бацькаўшчыны? Пасля гэтага выпадку з ефрэйтарам... вы разумееце ці не? А? Ефрэйтар — галоўнае... корпаўся ў сундуках...

— Я разумею... Бацькаўшчына—гэта... гэта...

Вось яна блішчыць гэта бацькаўшчына ў лакіраваным яшчыку, гэтыя партрэты барацьбітоў, гейш і выдатнага Сессю Хаякава. Гэта, на самой справе, прыгожая бацькаўшчына,—ад рыбацкіх шалашоў, ад вялёнай рыбы, вечнай на палках усцяж узбярэжжа Хокайдо, да шалашоў дрывасекаў і зборшчыкаў

драўніннага соку ў камфарных гаях Кіусіу, ад бамбукавых лясоў Унутранога Мора да зялёных аптэчных шароў у ступеньчатых завулках Іокагамы, ад серных крыніц Нагойі да папяровых ліхтароў кіно і сляпых фабрычных вокан на брудных каналах Осакі. Прыгожая бацькаўшчына, з вулканамі, бананамі, сонцам і рысавымі палямі. Пан студэнт быў яе ворагам. Ефрэйтар Нагуці... пахучы лосась... патрыёт.

— Надыходзяць вялікія падзеі, вы чуеце, пан Кавамура? Што нам гавораць аб душы, калі мы ўсё роўна што рычаг кулямёта ў руках наводчыка...

Кавамура маўчыць.

— А што-б вы сказалі, калі-б вам было загадана страляць у радавога Танака, або... скажам, у пана унцер-афіцэра... Вы сказалі, бацькаўшчына... сорак восем чалавек...

— Хто гаварыў у першым узводзе? — крычыць дзяжурны.

Цішыня. Паміж ложкамі гойдаецца круглы папяровы ліхтар абхода. Дзяжурны паварачвае на бок тых, хто ляжыць на спіне або на жываце. Прамяністая дарожка ад месяца зрушылася ўправа. Бацькаўшчына пагасла і цяпер месячык асвятляе брытую круглую галаву радавога Кавамуры. Яго раскрытыя вочы накіраваны ў чорнае неба.

Пераможна крочыць Чырвоная армія Савецкага Кітая

З ВЫСТУПЛЕННЯ ПРАДСТАЎНІКА КОМПАРТЫІ КІТАЯ тав. ВАН МІНА НА XIII ПЛЕНУМЕ ВККІ

Усе прыяцелі і ворагі кітайскай рэвалюцыі кожны дзень з нецярплівасцю чакаюць новых вестак аб ходзе грандыёзнай вайны паміж Чырвонай арміяй і гаміндаўскімі войскамі, непасрэдна кіруемымі былым камандуючым германскім рэйхсверам генералам Сектам, верным паслугачом у паёмшчыка міжнароднага капітала Чан Кай-шы.

Зараз, у пачатку снежня, усяго праз тры месяцы пасля пачатку паходу, дэлегацыя КПК на XIII пленуме ВККІ можа заявіць перад усім светам: **шосты антысавецкі паход Гаміндана** і імперыялістаў **у асноўным ужо праваліваецца. (Апладысменты).**

Толькі на паўночным цзянсійскім фронце зараз яшчэ ідуць баі паміж Чырвонай арміяй і асноўнымі сіламі Чан Кай-шы, і Чырвоная армія пакуль яшчэ не атрымала рашаючай перамогі, на ўсіх-жа астатніх асноўных франтах — і фуцзяньскім, і гуандунскім і сычуаньскім — гераічная рабоча-сялянская Чырвоная армія ўжо дабілася рашаючай і поўнай перамогі супроць шостага паходу.

Хоць мы яшчэ і не маем вычарпальных вестак аб усіх нашых ваенных трыумфах, усё-ж наяўныя асобныя весткі з розных франтоў даволі паказальны. Так, напрыклад, на фуцзяньскім фронце 19-я армія была разбіта яшчэ ў пачатку кастрычніка.

Перамогі на гэтым фронце наступныя: 4 дывізіі (78-я, 60-я, 31-я і 32-я) з 6 дывізій 19-й арміі, а таксама 1 дывізія генерала Лу Сін-саня, ад... ...візія мілітарыста Лю Хэ-ліна ... ...нелі сур'ёзнае паражэнне; ... ...кі з 19-й арміі ... Чырвонай арміі, 3.300 салдат, адзін камандзір брыгады, 3 камандзіры палка, 4 камандзіры батальёна ўзяты ў палон Чырвонай арміяй. На гэтым фуцзяньскім фронце Чырвоная армія захапіла 12 вялікіх параходаў з поўным грузам ваеннага снаражэння, харчоў, солі і грошай (для разгрузкі 8-мі параходаў патрабавалася звыш 10.000 рабочых), 4.600 вінтовак, 50 станкавых кулямётаў, 30 лёгкіх кулямётаў, 500 боко (маўзераў), 2.000 шлемаў, 400 тыс. патронаў, 5.000 шт. гранат і тры радыёапараты **(апладысменты)**. Амаль усе паветы заходняй і паўночнай Фуцзяні советызаваны.

На сычуаньскім фронце наша перамога была таксама вельмі значная. Армія мілітарыста Тянь сун-яо, якая складалася з 46-ці палкоў, была амаль цалкам разгромлена 4-й Чырвонай арміяй, у рэзультаце чаго намі захоплена 6.000 вінтовак, 100 кулямётаў, а 8 вышэйшых і сярэдніх камандзіраў і прыблізна 10.000 салдат узяты ў палон, ранены або забіты ў баю. Разбіты часці войск мілітарыста Лю Сяна і Ян Сена. 8-я брыгада мілітарыста Лю Вэнь-хуэя ў паветах Мабянь, Обянь і Омэй паўстала і разам з сялянскімі чырвонымі партызанамі была рэарганізавана ў 1-ю самастойную дывізію сычуаньскай Чырвонай арміі; ёю створаны новыя савецкія ачагі ў заходняй Сычуані. Кантонскія войскі на паўднёвым цзянсійскім фронце, якія мелі ўскладненні ў тылу і даўно займалі абарончую пазіцыю, цярпелі адну няўдачу за другой і вымушаны былі часова спыніць усякія ваенныя дзеянні супроць нас.

На паўночным цзянсійскім фронце Чырвоная армія разбіла ўжо 96-ую, 5-ю, 6-ю, 79-ю, 23-ю і некаторыя др...візіі Чан Кай-шы, прычым у рэзультаце перамогі над 5-й і 6-й дывізіямі намі было захоплена 7.800 вінтовак і 2 радыё апараты.

Чырвоная армія не раз панесла сакрушальныя ўдары ваенным планам Секта і Чан Кай-шы і зараз прымусіла апошніх у радзе месц і выпадкаў перайсці ад наступацельнай да абарончай тактыкі. У сувязі з апошнімі падзеямі ў Фуцзяні тыл войск Чан Кай-шы, і без таго няўстойлівы, зусім расхістан і ахоплен паражэнцкімі і панічнымі настроямі.

Трэба асабліва падкрэсліць той факт, што цяперашняя перамога Чырвонай арміі і савецкай улады, непасрэдна ўзначальваемай КПК, з'яўляецца **нябывала буйнай перамогай.**

Калі паставіць пытанне, якое будзе становішча ў бліжэйшы час пасля перамогі Чырвонай арміі над шостым паходам у Кітаі, то трэба мець на ўвазе дзве магчымасці:

1) Або страх мілітарыстаў і імперыялістаў перад узрастаючай сілай савецкай рэвалюцыі прымусіць іх зноў часова адсунуць на другі план свае супярэчнасці і на час затрымаць адкрытую міжусобную бойку і арганізаваць новы антысавецкі паход, прычым не выключана неадкладная адкрытая, непасрэдная ўзброеная інтэрвенцыя імперыялістаў, у першую чаргу англійскіх і японскіх, у Сычуані, Фуцзяні, Цзянсі і другіх месцах супроць кітайскай савецкай рэвалюцыі.

2) Або імперыялісты часова будуць вымушаны адмовіцца ад надта дорага каштуючай адкрытай ваеннай інтэрвенцыі, а барацьба гаміндаўскіх драпежнікаў паміж сабой стане незвычайна напружанай, і ім патрабуецца час для збірання і перападрыхтоўкі да новага паходу разбітых у шасці папярэдніх паходах сіл, — тады Чырвоная армія атрымае на многіх участках фронта, хоць-бы на пэўны тэрмін, нейкую форму ваеннай перадышкі ў сэнсе часовага спынення адкрытых ваенных дзеянняў ворага. Такая магчымасць таксама не выключана. Несумненна, што тэндэнцыя да арганізацыі ўзброенай інтэрвенцыі імперыялістаў—супроць Савецкага Кітая ў замаскаванай або адкрытай форме з'яўляецца пераважаючай.

Але трэба сур'ёзна зразумець, што **і ў тым і ў другім выпадку**, пасля поўнай перамогі над шостым паходам, барацьба КПК за рашаючую перамогу савецкай рэвалюцыі, за пераможнае супраціўленне ўзброенай інтэрвенцыі імперыялістаў у яе адкрытай і замаскаванай форме **ні ў якім выпадку не можа быць аслаблена, а павінна з'яўляцца настойлівай і сур'ёзнейшай баявой задачай.**

Таксама-ж павінны паставіць і вырашыць пытанні сапраўднай абароны і дапамогі кітайскай рэвалюцыі і яе саветам і нашы брацкія партыі, перш за ўсё нашы партыі ў Японіі, Англіі, Амерыцы, Францыі і Германіі.

Комінтэрн і КПК маюць поўнае права патрабаваць ад нашых брацкіх партый выканання адной з асноўных умоў прыёму ў Комінтэрн, якая непасрэдна была прапанавана Леніным і якая гаворыць:

> **«Кожная партыя, якая жадае прыналежаць да Комуністычнага Інтэрнацыянала, абавязана аказваць беззаветнае падтрыманне кожнай савецкай рэспубліцы ў яе барацьбе супроць контррэволюцыйных сіл. Комуністычныя партыі павінны весці няўхільную прапаганду за адмаўленне рабочых перавозіць рэчы ваеннага снаражэння, адрасуемыя ворагам савецкіх рэспублік, весці легальна або нелегальна прапаганду сярод войск, пасылаемых для ўдушэння рабочых рэспублік і т. д.».**

„Партыя ганарыцца, што Чырвонай арміі ўдалося з чэсцю прайсці цяжкі шлях самых жорсткіх баёў з унутранымі і знешнімі ворагамі рабочага класа і сялянства нашай краіны, што ёй удалося аформіцца ў найвялікшую баявую рэвалюцыйную сілу на страх ворагам рабочага класа, на радасць усім прыгнечаным і паднявоEленым“. (СТАЛІН)

КУЛЬТУРА СІЛЫ І ВЫНОСЛІВАСЦІ

Пяць байцоў Чырвонай арміі вышлі 30 лістапада мінулага года на лыжах з Іркуцка ў Маскву. Гэта пяць тысяч трыста кіламетраў шляху. У марозы, мяцелі і бураны ўдзельнікі гераічнага лыжнага пераходу крок за крокам заваёўвалі грамадныя снежныя прасторы.

Яны прашлі неасяжную стэпную раўніну ад Новасібірска да Омска, яны штурмавалі Уральскі хрыбет, перамогшы вялікія знясільваючыя пад'ёмы, крутыя спускі, бездань і міжгор'і.

...цы вытрымалі суровы экза... фізічную закалку і вынослі... даўшы бліскучы рэкорд на ...яць і сярэднясутачную хут... лыжнага прабегу. ... кіламетраў у 83 дні — ...раходаў не ведае свет. Гэ...

... КАПЛІНСКАГА.

Аддзяленне на лыжнай вылазцы.

...тыя лыжнікі-героі, якіх ушаноўвае зараз пралетарская грамадскасць усёй савецкай краіны — т.т. Ганцімураў, Галавічоў, Вечорык, Багамолаў, Кігішын.

Гэта толькі адна з слаўных старонак, адна з дасягненняў у авалоданні тэхнікай фізкультуры і спорта.

Чырвоная армія з'яўляецца сапраўднай «школай фізічнай культуры для рабочых і калгаснікаў савецкай краіны» (ВАРАШЫЛАЎ). Аб размаху фізкультурнага руху гаворыць хоць-бы той факт, што пераважная частка байцоў Чырвонай арміі здала нормы на значок «ГПА».

Нядаўнія карпусныя спаборніцтвы па зімовых відах спорту ў Менску з'явіліся аглядам арганізаванасці, дысцыпліны і набыцця фізічных ведаў і навыкаў. Удзельнікі прынеслі з сабой свежасць, бадзёрасць, несакрушальную сілу.

Самарская кавалерыйская дывізія імя англійскага пралетарыята — адна з перадавых па фізічнай падрыхтоўцы. На карпусных спаборніцтвах яна заняла першыя месцы па большасці відаў зімовага спорта

Вось некаторыя паказальнікі.

Лыжны пераход на 50 кіламетраў узводам у поўным снаражэнні даў добрыя вынікі. Ён прадаўжаўся ўсяго 8 г 9 мін.

Каманда кавдывізіі дала лепшы час — 2 г. 21 мін. 10 сек. — у спаборніцтвах на 20 кіламетраў па лыжах.

Аддзялённы камандзір т. Курчакоў заняў першае месца па гімнастыцы не толькі на карпусных, але і акруговых спаборніцтвах. У лыжнай эстафеце па 63 кіламетры першае месца зноў-такі заняла каманда дывізіі, паказаўшы час 7 г. 57 мін.

Асаблівую цікавасць прадстаўляюць вынікі коннага прабегу на дыстанцыі 160 км.

20 лютага ў 13 гадзін удзельнікі прабегу вышлі са старта. 21 лютага ў 13 гадзін яны прышлі к фінішу ў Менск, зрабіўшы такім чынам пераход у 160 км. за 24 гадзіны, уключаючы 5 гадзін адпачынку. Пераход закончыўся паспяхова. Становішча ўдзельнікаў конскага складу добрае.

Прабегам кіраваў камандзір і камісар дывізіі т. Гарачоў, які вёў калону ўдзельнікаў.

Гэтыя паказальнікі поўнасцю пацвярджаюць словы правадыра Чырвонай арміі т. Варашылава.

«Чырвоная армія ў палітычных адносінах самая моцная армія ў свеце. У фізічных адносінах мы становімся і абавязкова хутка будзем таксама на першым месцы».

Элементы фізкультуры і спорта ўваходзяць моцна ў баявую вучобу, у быт чырвонаармейца і камандзіра. Байцы Чырвонай арміі ў той-жа час з'яўляюцца энергічнымі праваднікамі фізічнай падрыхтоўкі ў шырокія масы працоўных.

М. КІН.

Пісьменнікі БССР—Чырвонай арміі

Аргкамітэт Саюза Савецкіх Пісьменнікаў БССР адзначае XVI гадавіну РСЧА радам мерапрыемстваў.

У апошні час пісьменнікі ўзмацнілі сваю сувязь з чырвонаармейскімі часцямі. У часцях гарнізонаў Менска і Гомеля праведзены літаратурныя вечары.

Для далейшага ўмацавання работы з вайсковымі пісьменнікамі ў Гомель камандзіраван паэт Хведаровіч, у Віцебск выязджае на 10 месяцаў т. Мурашка. Андрэй Александровіч выязджае ў адну з авіячасцей.

19-га лютага аргкамітэт сумесна з радыёкамітэтам арганізаваў вялікі радыёвечар творчасці пісьменнікаў Чангарскай кавалерыйскай чырвонасцяжнай дывізіі 10 аўтараў-чангарцаў выступілі са сваімі творамі. Былі пастаўлены ўрыўкі з тэатралізаванай гісторыі дывізіі т.т. Залатарова і Кручкіна. У перадачы прымалі ўдзел татарскі і нямецкі хоры, у суправаджэнні аркестра Н-скага кавпалка. У п'есе і хоры прымалі ўдзел жонкі камандзіраў.

15 брыгад пісьменнікаў з 40 чалавек прымуць удзел у вечарах, арганізуемых у часцях Менскага гарнізона.

Трубы чырвонай конніцы

Эд. БАГРЫЦКІ

(Папоў лог. На ўскраінах яго — двое вартавых. Уніае, у лагу—стол, завалены картамі. На стале—хатняя газавая лямпа. Навокал стала—кулацка-бандыцкі штаб на чале з Махно. На зямлі спяць махноўцы, накрыўшыся шынелямі, паклаўшы пад галавы сёдлы. Ноч).

1-шы ВАРТАВЫ:
У зялёным садочку
Ля Буга на ўзгор'і,
Квітней мая вішня, расці,
На ціхія воды,
На ясныя зоры,
Ляці, маё сэрца, ляці!

2-гі ВАРТАВЫ:
Зара баявая
Над кінутай хатай,
Дажджамі нягодна шасціць,
На подых пажараў
На дым языкаты
Ляці, маё сэрца, ляці!

1-шы ВАРТАВЫ:
Я крыкну: любоў мая,
Лаўстаўна дому,
Я тут—толькі двор перайсці!
Да роднага тыну,
На бераг знаёмы
Ляці, маё сэрца, ляці!

2-гі ВАРТАВЫ:
Пасечаны бацька,
Стаптана ўсе жыта,
Нявесты маёй не знайсці.
Да роднага тыну,
На бераг размыты,
Ляці, маё сэрца, ляці!

1-шы ВАРТАВЫ:
На сінім Дану
Заквітнелі чарэшні,
Мацней, салавейка, свісці...
Над нівай салодкай
Апошнюю песняй
Ляці, маё сэрца, ляці!

2-гі ВАРТАВЫ:
На мёртвым парозе
Палын вырастае,
Па трупах дамоў не прайсці!,
За зграяй варонняй,
Драпежнаю зграяй,
Ляці, маё сэрца, ляці!

(Унізе вецер раскідвае карты на стале. Мігае газавая лямпа. Згорбленыя цені бандыцкіх штабных капошацца над сталом. Абмяркоўваюць чакаемы наступ Чырвонай арміі пад камандай Катоўскага).

1-шы ШТАБНЫ:
Трэба біцца да адказу,
Да ліхога скону.

2-гі ШТАБНЫ:
У Катоўскага, канечне,
Папрыставалі коні.

1-шы ШТАБНЫ:
Што прысталі дык прысталі,
Але ўдараць спаўна!

МАХНО:
Дай, паслухаем, што скажа
Наш начальнік галоўны.

НАЧ. ШТАБА:
Трэба ўсё-ж з большэвікамі
Нам прыняць сражэнне,
Пакруціся прад палкамі,
Дай распараджэнне.

АД'ЮТАНТ:
У Катоўскага брыгада
Складзена да ладу...
Анічога тут не скажаш,
Добрая брыгада.

МАХНО:
Калі біцца ўжо, дык біцца,
Сёння недзьве ранак,
Мы ўдарым на камбрыга
Арміяй тачанак...

АД'ЮТАНТ:
А-ну, выдай перад боем
Ежу на ігрышча...
А-ну, выбі перад боем,
З вінных бочак днішчы!
Рукі каб да кулямётаў
Самі прыкіпелі,
Каб хлапцы з-пад шапак лютым
Каршуннём глядзелі.
Каб аж порах задыміўся
Над вадой дняпроўскай,
Каб ад гора задавіўся
Камандзір Катоўскі...

(З вазоў па дошках скатваюць бочкі віна. Казак-кулак падыходзіць да Махно)

КУЛАК:
Бацька! Ўчора, як толькі зара
Ў палон захапілі мы кабзара,
Стары да таго, што праз сілу ўстае,
Прывесці сюды яго? Хай запяе!

МАХНО:
Прывядзіце яго.

КУЛАК:
Ён ідзе ўжо, бядак.
Белая світка. Сляпы. Барада.
Кабза на плячы. Пагляды: павадыр.
У парабка вочы ясней ад вады.

СЛЯПЫ:
Куды я прышоў? Я не чую базару.
Тут дух такі, як пасля пажару.
Не чую базару. Вапоў не чую,
Тут пахне жалезам,
Вінам бушуе.
Дзе я? Тут добрых не чуць галасоў.
Хлопча! Куды ты мяне завёў?

МАХНО:
Спей, стары нам, па-казачу
Пра нашую ўдачу.

(Кабзар сядае на камень і кладзе кабзу на калені. Хлапчук з падстрыжанай галавой становіцца побач з ім).

СЛЯПЫ:
Пшаніца шуміць
Перад блізкай бядой.
Ліецца у цэбры
Крывавы удой.
О, гора нам, гора!
Смяротныя зоры
Дымяць галаўнёй
Над крывавай зямлёй
Пашто, Украіна,
Ты ў морак ідзеш,
Па кім ты галосіш,
Каго яшчэ жджэш?
Твой волас пасекся
І стан твой аблез,
У збітыя ногі
Дзядоўнік улез.
Дзянікін сцябаў цябе
Плёткай тугой,
Штурхаў цябе гетман
Дваранскай нагой.
І з чорным туманам
Прайшоў гурагэнам
Пятлюра над беднай
Тваёй галавой.
Махно забіраў
Напалоханы скот,
Да смерці напойваў
Гарэлкаю зброд.
Увесь свет наўстурбанку!
Сядай на тачанку!
Лягай з кулямётам!
І—коні ў галоп!
Ляціць апантана
Пад ногі зямля,
Свісцяць тапалі,
Пажары равуць!
І няма, Украіна,
Збавення табе!
Твой дом зганьбаваны!
І пракляты твой лёс!

МАХНО:
От раскаркаўся, пракляты,
Даў якую раду...

АД'ЮТАНТ:
Вось дык песня. У ёй, дальбог-жа,
Ні складу, ні ладу.

НАЧ. ШТАБА:
Ежце, хлопцы, перад боем,
Піце, хлопцы, крэпчай.
Досыць дрэнь вам гэту слухаць,
Што брадзяга шэпча.

(Пачынаецца оргія. Скокі, факелы, фантасмагорыя)

КУЛАК:
Пі, не шкадуй!
Еш да атвалу...
Гэй, ды зязюля дзесь закувала.
Бабу нам трэба...
Коніка трэба...
Напіўся гарэлкі—валяйся дзенебудзь.
Бочку выкатвай.
Бочку! Бочку!
Значыць, паскачам
Цэлую ночку.
Тупні нагою,
Пі да адказу...
Эх, шыбанула у нос як зараза.
Так і памрэш,
Абадраны да п'яны,
Вып'ем-жа, хлопцы, за атамана.

(Расштурхоўваючы п'яных, уб'ягае спалоханы махновец)

МАХНОВЕЦ:
Стойце!
Спухайце, звэжайце!
Ад вады дняпроўскай
Цераз чорны Вінаграднік
Рушыцца Катоўскі.
Ён мінуў ужо Зацішша,
Жытнякі і Дубы...
Хлопцы! Слухайце! Над стэпам
Трубы, трубы, трубы.

(У нечаканай цішыні чуваць далёкія трубы чырвонай брыгады Катоўскага)

МАХНОВЕЦ:
Катоўскі, Катоўскі!
Канчайце п'янку.
Дзе бацькаў стол?
Запрагай тачанку.
Катоўскі, Катоўскі!
Агонь. Пагоня.
Дзе вартавыя?
Катоўскі... Коні...
Катоўскі... Труба...
Камандзіры да бою!
Труба. Трубы.
Аб трубе. Трубою.

(Прыглушаныя адлегласцю трубы, трубы Катоўскага. Махно ўскаквае на стол)

МАХНО:
Без валэндаў! Кулямёты
Па камандзе, зразу.
Перадаць загад па ротах:
Біцца да адказу.

ГАЛАСЫ МАХНОЎЦАЎ:
— Дзе кулямёткі?
— Спяць у покат.
—Дзе кулямёты?
— Палеглі бокам.
Агонь, агонь!
Перадаць па ротах!
Катоўскі!
Цвярозыя да кулямётаў!
Катоўскі!.. Труба...
Камандзіры да бою!
Труба. Трубы.
Аб трубе. Трубою

(Далёкія трубы Катоўскага граюць збор. Нікім не заўважаны зноў з'яўляецца сляпы кабзар. Ён сядае на камень і кладзе кабзу на калені. Павадыр становіцца побач з ім)

СЛЯПЫ:
Уставай-жа, бядача,
Уставай, каласок.
Армейскія коні
Тупочуць здалёк.
Ад закліку сына,
Прачніся, Украіна.
Сын ў бурцы калматай
Да самай зямлі.

(Трубы Катоўскага граюць трывогу)

СЛЯПЫ:
Іграючы плёткай,
Чырвоны казак
Шырокую рысь
Пераводзіць на шаг,
Са стрэменаў ногі,
І—скок на дарогу.
Свідруе вачыма
Прытоены змрок.

(Трубы Катоўскага граюць рысь)

СЛЯПЫ:
Гэй, маці, уздымайся!
Кліч верных сыноў.
Ад спаленых хат,
І нязжатых палёў,
З Карпацкіх нагор'яў
Да Чорнага мора,
Ад Кіеўскіх пушчаў
Да водаў Днястра.

(Блізкія трубы Катоўскага граюць галоп)

СЛЯПЫ:
Глядзі, як устаюць яны
Ў промнях зары,
Жняцы, кавалі,
Чабаны, слесары.
У зрэбных кашулях,
У посвістах куляў,
У груку вайны
Маладыя сыны.

(Побач, за ўзгор'ямі трубы Катоўскага граюць кар'ер)

СЛЯПЫ
Я чую іх голас,
Я чую іх крок,
Яны за гарой
Пераходзяць барок.

(Грымотныя трубы Катоўскага граюць атаку)

Пераклад С. ДАРОЖНАГА.

МАГУТНЫ РЭЗЕРВ

Наша краіна прышла да XVII з'езда партыі з велізарнейшымі перамогамі на ўсі франтах соцыялістычнага будаўніцтва. Дзякуючы паспяховаму выкананню плана першай бальшавіцкай пяцігодкі, Совецкі Саюз стаў несакрушальнай цытадэлью будуючагася соцыялізма, аб якую разаб'е галаву любы імперыялістычны драпежнік. Наша родная Чырвоная армія, аснашчоная перадавой тэхнікай, акружаная любоўю і ўвагай найшырэйшых мас працоўных, стала грознай сілай для тых, хто паспрабуе напасці на краіну Советаў.

За Чырвонай арміяй стаяць мільёны рабочых і калгаснікаў, якія гатовы ў любую мінуту ўліцца ў рады Чырвонай арміі і стаць грудзьмі на абарону заваёў Окцябра, на абарону сваіх заводаў і фабрык, соўгасаў і калгасаў. Шматмільённы Асоавіяхім — перадавы атрад совецкай грамадскасці — мае вялікія дасягненні ў рабоце па ўмацаванню абароназдольнасці краіны.

Да 16-й гадавіны Чырвонай арміі амаль не знайсці ва ўсім Саюзе і ў нашай рэспубліцы больш ці менш буйнага прадпрыемства ці калгаса, у якім не была-б разгорнута работа па стралковаму спорту. За час варашылаўскай абароннай эстафеты на 15 лютага г. г. па 66 раёнах БССР 6.700 чал. здалі нормы на «варашылаўскага стралка».

У апошні час рушылася наперад справа арганізацыі планерных і авіямадэльных гурткоў.

Амаль на ўсіх прадпрыемствах і ў многіх калгасах арганізаваны каманды СПА. Асоавіяхімаўскія арганізацыі сельскіх раёнаў, хімкаманды калгасаў праводзяць вялікую работу па ўкараненню хіміі ў сельскую гаспадарку: пратручванне насення, барацьба са шкоднікамі сельскай гаспадаркі і т. д.

Лозунг **«кожны завод і калгас — цытадэль абароны»** паспяхова ажыццяўляецца.

Завод імя Ланцуцкага — адно з перадавых прадпрыемстваў БССР — з'яўляецца ўдарнікам абароннай работы. На заводзе ёсць 16 цэхавых ячэек Асоавіяхіма, паспяхова праходзіць здача норм на «варашылаўскага стралка». Абаронная змена «Б» па распілоўцы і падачы апалу ў бункеры, ударныя асоавіяхімаўскія брыгады Васільковай і Токарава на фабрыцы «Герой працы» сістэматычна перавыконваюць промфінплан. Фабрыка перавыканала заданне па рэалізацыі 8-й латарэі Асоавіяхіма, лік асоавіяхімаўцаў за кароткі тэрмін павялічыўся на 130 чал.

Ячэйкі Асоавіяхіма ў калгасах шырока разгарнулі работу па захаванню і развіццю конскага пагалоўя і ахове калгаснай маёмасці.

У калгасах «Труженік», «Трэці год пяцігодкі», Аршанскага раёна, «Перадавік», Барысаўскага раёна, і інш. асоавіяхімаўскія ячэйкі ўзялі шэфства над канём, арганізавалі сумесна з праўленнямі калгасаў ваенізаваныя стайні, вылучылі конюхамі лепшых ударнікаў абароны. Зараз праводзіцца штодзённая чыстка коней, своечасова ўбіраюцца станкі, рэгулярна і правільна кормяць коней, у рэзультаце чаго становішча конскага пагалоўя рэзка палепшылася.

Усе гэтыя перамогі і поспехі асоавіяхімаўскай арганізацыі куюцца людзьмі — ударнікамі вытворчасці і абароны соцыялістычнай бацькаўшчыны, як аднаго цэлага, як адной вялікай задачы — канчатковай перамогі справы Маркса-Леніна-Сталіна ва ўсім свеце. Вось такія людзі:

Касавой — у свой час брыгадзір маладзёжнай брыгады па выпуску растворамяшалак на заводзе «Пролетарый», узнагароджаный орданам Працоўнага сцяга, слесар-ударнік арматурнага цэха, шэф імпартнага варштата № 3, навучыў многіх цяпер кваліфікаваных рабочых, 12 раз быў прэміяваны. Ён — «варашылаўскі стралок», актывіст Асоавіяхіма, перавыканаў шы ў сваім цэху заданне па рэалізацыі 8-й латарэі Асоавіяхіма.

Грышанкоў — конюх - ударнік калгаса «Пролетарый», Аршанскага раёна, адзін з лепшых асоавіяхімаўцаў і арганізатар ваенізаванай стайні. Ён... але лепш дамо слова самому Грышанкову.

— Я працую конюхам чатыры гады і за добры догляд коней быў чатыры разы прэміяваны і атрымаў ганаровую грамату. Выгадаваў я 11 галоў маладняка, якія хутка будуць добрымі рабочымі коньмі. Стан даручаных мне коней добры, але к вясне яны будуць у яшчэ лепшым стане, і сбрую мы правядзем у самы кароткі тэрмін. Мы ў любую мінуту гатовы мабілізаваць сваё конскае пагалоўе для адпору інтэрвентам, якія паспрабуюць сарваць наша мірнае будаўніцтва».

Ударнік соцыялістычнай вытворчасці — барацьбіт за ўмацаванне абароназдольнасці нашай краіны — вось той рэзерв Чырвонай арміі, які гатоў у любую мінуту змяніць варштат і трактар на вінтоўку і танк для абароны сваёй соцыялістычнай бацькаўшчыны.

Наша краіна вядзе непахісную ленінскую палітыку міру. Аднак, імперыялісты прабуюць сунуць сваё свінное рыла ў наш совецкі агарод і перашкодзіць нашаму мірнаму соцыялістычнаму будаўніцтву. «Таму мы павінны... прыняць усе меры, каб аградзіць нашу краіну ад нечаканасцяй і быць гатовымі к яе абароне ад нападу». (Сталін).

Пад кіраўніцтвам партыі і правадыра народа тав. Сталіна будзем пабольшэвіцку змагацца за далейшае ўмацаванне абароназдольнасці нашай краіны, за магутны рэзерв нашай непераможнай Чырвонай арміі.

МІХАЙЛАЎ.

ВЫХАВАННЕ НОВАГА ЧАЛАВЕКА

Міх. РАБІНОВІЧ

1. Расказ аб сабе

Проста і коратка расказвае аб сабе баец Н-скага падраздзялення Горлаў Пятро.

— Калгаснік. Да прыходу ў Чырвоную армію быў няграматны, умеў толькі падпісвацца. Зараз ужо навучыўся як след...

— Ну, а што вы зараз чытаеце, тав. Горлаў?

— Выпісваю і чытаю «Красноармейскую правду», літаратуру аб XVII з'ездзе партыі, статуты ваенныя... Прачытаў «Техника и Красная армия» Махрова, «Ремонт автомобиля» инженера Райбештала. Мяне зацікавіла, як аўтамабіль зроблен.

Ажыўляючыся, ён дадае:

— Я не толькі для сябе чытаю. У па-зашкольны час бяру кніжку і чытаю іншым байцам — ...кіну, Нарабу, чытаю і тлумачу, задаю ім пытанні. Таксама Сергееву тлумачу.

Прывык я фізкультурай займацца. Як вольны час — на турнік, брусы. У сваім узводзе навучыў Нараба, Сергеева, Мамаева, Калашнікава, Ефрэмава — увесь узвод навучыў рабіць сплётку. У мяне па фізкультуры «выдатна», а па страявой, стралковай і палітычнай падрыхтоўцы — «добра».

Горлаў вядзе нас да свайго ложка. Мы праходзім каля турніка і брусоў, якія стаяць сярод пакоя, паміж радамі надзвычай чыстых ложкаў. Ён выцягвае чэмадан, раскрывае яго і вымае зубны парашок.

— Кожны дзень зубы чышчу. Раніцою і ўвечары абавязкова ўмываюся да пояса халоднай вадою.

Акуратна складзеныя ляжаць у чэмадане чыстая бялізна, гімнасцёрка з падшытым унутры белым каўнерыкам, люстэрка, чырвонаармейскі палітвучэбнік, справаздачны даклад тав. Сталіна XVII з'езду партыі аб рабоце ЦК ВКП(б), «Укрепление колхозов и задачи весеннего сева» Якаўлева, сшыткі для запісаў на палітзанятках і па агульна-адукацыйных прадметах. Для сшыткаў, між іншым, ёсць спецыяльная папка, каб яны не мяліся і не пэцкаліся.

Акуратна ўкладваючы ўсё назад, Горлаў гаворыць:

— Я хоць у кузні працую, аднак, бываю і на ўборцы, паказваю маладым байцам, як рабіць чыстку і ўборку коней. Раней у нас кармушкі былі не абабіты, зараз мы іх абшылі. Я раблю так, як камандзіры мяне гэтаму навучылі.

Другі—малодшы камандзір Зайцаў. Бацька—селянін-бедняк, чырвоны партызан, забіт у 1920 годзе. Сам — цясляр.

— Прышоў я ў Чырвоную армію малаграматным, а палітычна зусім няграматным. Адразу ўзяўся за вучобу як ні за што ніколі не браўся. Усё выконваў на «выдатна». За першы год службы меў рад заахвочанняў. Потым мяне, як прыкладнага байца, прызначылі камандзірам звяна, а зараз камандзірам аддзялення. Маё аддзяленне займае ў эскадроне другое месца па догляду каня: па баявой і палітычнай падрыхтоўцы маем «добра». Усе байцы здалі нормы першай ступені на значок «ГПА».

— Байцы аддзялення чытаюць газеты і кнігі?

— Чытаюць. Я чытаю ім, даю тлумачэнні па прачытанаму. Моцна змагаемся за чыстату: ва ўсіх чыстыя гімнасцёркі, не стала брудных парцянак.

Што можна дадаць яшчэ пра Горлава і Зайцава, апрача сказанага імі? Тое, што Горлаў — гэта прыклад класава-свядомага, авалодаўшага тэхнікай і культурна-растучага байца Чырвонай арміі, што Зайцаў — гэта малодшы камандзір-ударнік, які расце ў сапраўднага валявога камандзіра арміі краіны дыктатуры пралетарыята.

2. У ленкутку

Мы сядзелі ў ленінскім кутку. Вялікі шматваконны светлы пакой. На вокнах фіранкі, на сталах кветкі. Са столі спускаецца некальскі вялікіх электрычных лямпак.

Пройдземся па пакою. На шчыце, афарбаваным у чырвоны колер і арыгінальна прыладжаным на круглай падстаўцы — спіс членаў партыйнай і комсамольскай ячэек, план работы ячэйкі. Потым ідзе— «музей рэвалюцыі». Так, так! Невялікі, але музей рэвалюцыі. Матэрыяламі для яго служаць звычайныя ілюстраваныя паштовыя адкрыткі па гісторыі рэвалюцыі. З гэтых адкрытак у музеі складзены аддзелы —рэвалюцыі 1905 года, Окцябрскай рэвалюцыі, грамадзянскай вайны.

Далей шчыт аб доглядзе каня. Тут мы чытаем аб заданнях РВС па догляду і зберажэнні каня, а таксама і іншыя матэрыялы. Вялікі макет домны і завода, карта будаўніцтва ў другой пяцігодцы займае ледзь не цэлую сцяну.

На дошцы соцспаборніцтва назвы і паказальнікі перадавых падраздзяленняў, фотакарткі байцоў і камандзіраў-ударнікаў. Тут-жа і адстаючыя, якія ганебна бялеюць на чорным фоне адставання.

«Ільічоўка», жывая, бадзёрая, ударная, сапраўдны «клінок», карта «Баявы шлях Н-скага палка» і т. д. і т. д., — усе гэтыя шчыты, падстаўкі, макеты прыгожа і мастацкі зроблены ад пачатку да канца самімі чырвонаармейцамі. І першым кіраўніком іх у гэтай справе з'яўляўся знаёмы нам Зайцаў.

Але гэта не ўсё. Куток мае бібліятэку, музычныя інструменты: гітару, балалайку, гармонь. У падраздзяленні арганізаван хор з 27 чалавек (з іх 7 жонак начсклада), драмгурток з 11 чал. Драмгурток рыхтуе п'есу «Ленінскія юнкеры», а ўчора паставіў інсцэніроўку «15 год РСЧА». Між іншым Горлаў спявае ў хоры, а Зайцаў—актыўны член драмгуртка.

Кожны вечар, у вольны ад заняткаў час у куток збіраюцца байцы чытаць і вучыцца.

3. Чарга... за мастацкай літаратурай

Апрача ленкуткоў у падраздзяленнях ёсць палкавы клуб. Ён невялікі, але ўтульны і клапатліва абсталяваны. Нас больш за ўсё зацікавіла бібліятэка.

Яна налічвае каля 7.000 тамоў і мае 400 пастаянных чытачоў. Бярэм наўздагад некалькі абанементаў з картатэкі.

Вось малодшы камандзір Дзесятнікаў. Ён сярод многіх іншых кніжак ужо прачытаў: «Поднятая целина» Шолахава, «Цусима» Новікава-Прыбоя, «Капитальный ремонт» Собалева, «Бруски» Панфёрава, алгебру Кісялёва, геаграфію СССР, пачатковы курс палітэканоміі, «Пытанні ленінізма», «Вучэнне Леніна аб партыі» і т. д.

Чырвонаармеец Берлізаў, калгаснік, скончыў сельскую школу. З 1 студзеня гэтага года ён прачытаў: «Комсомольцы о Ленине и Ленин о комсомоле», «Детская болезнь «левизны» в коммунизме», «Пытанні ленінізма», «Восточный фронт» (з гісторыі грамадзянскай вайны), «Лесозавод» Караваевай і «Доменная печь» Ляшко. Апрача таго, кожны з гэтых чытачоў шырока карыстаўся спецыяльнай ваеннай літаратурай у сваім ленкутку.

— Мастацкая літаратура амаль уся ў расходзе, малавата і спецыяльна ваеннай, — скардзіцца загадчык бібліятэкай.

— Што-ж, у вас мастацкай літаратуры вельмі мала?

— Ды не. У гэтым годзе мы яе набылі многа, але попыт вельмі вялікі. «Поднятой целины» ў нас ёсць 4 экземпляры, усе па руках. «Разгром» Фадзеева — 6 экзэмпляраў — таксама ўсе на руках. Мы нават чаргу ўстанавілі на такія кніжкі.

І ён выцягвае са стала спіс запісаўшыхся ў чаргу на атрыманне мастацкай літаратуры.

4. Важнейшая задача

Тав. Варашылаў у сваёй прамове на XVII з'ездзе партыі заявіў: «Барацьба за соцыялістычную культуру і культурнасць байцоў і камандзіраў РСЧА, за выхаванне новага соцыялістычнага чалавека з'яўляецца важнейшай задачай армейскіх партарганізацый і каманднага складу. Гэта задача стаіць таксама і перад усёй партыяй і ў асаблівасці перад комсамолам. Соцыялістычная культура і культурнасць байцоў і начсклада РСЧА з'яўляецца важнейшай умовай і прадпасылкай далейшага росту баявой, палітычнай і спецыяльнай ваенна-тэхнічнай падрыхтоўкі Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі». Там-жа прыведзены шматлікія цыфры, як паказальнікі таго, што робіць Чырвоная армія, каб мець культурнага, граматнага байца-ўдарніка.

Прыклады і факты, якія прыведзены намі, — толькі невялікая ілюстрацыя той велізарнай культурнай работы, якая праводзіцца ў Чырвонай арміі. Горлавых і Берлізавых, Зайцавых і Дзесятнікавых ва ўсіх падраздзяленнях РСЧА тысячы. Аднак, і прыведзенае даволі ярка характарызуе, як з няграматнага ці малаграматнага хлапца, прышоўшага такім у армію, вырастае баец з высокай культурай у баявой падрыхтоўцы і ў быту, які нясе гэту культуру ў шырокія масы працоўных, сувязь з каторымі ў Чырвонай арміі —наймацнейшая.

«Что есть солдат?» — зубрылі ў вучэбных камандах царскай арміі.

«Салдат — лаянка, пагардлівае слова ў вуснах нашага народу,- салдат істота, якая рухаецца аднымі фізічнымі пакутамі. Вось хто абаронцы нашай бацькаўшчыны» — можна было-б адказаць словамі вялікага пісьменніка Льва Талстога.

«Хто такі чырвонаармеец?»

«Чырвонаармеец — гэта класава-свядомы, аснашчоны перадавой тэхнікай, граматны і культурны баец-ударнік Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, новы соцыялістычны чалавек» — адказваем мы.

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСЯГО СВЕТУ УСТАЮЦЬ НА АБАРОНУ АЎСТРЫЙСКІХ РАБОЧЫХ

ЯНЫ ПРЫГВАЗДЗІЛІ ДА ГАНЕБНАГА СЛУПА СОЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПРАВАДЫРОЎ, ПАДРЫХТАВАЎШЫХ КРЫВАВУЮ РАСПРАВУ НАД ГЕРОЯМІ РЭВАЛЮЦЫЙНЫХ БАРЫКАД

АНГЛІЯ

ЛОНДАН, 21 лютага (БЕЛТА).

Ад розных профсаюзных арганізацый паступаюць буйныя сумы ў дапамогу ахвярам аўстрыйскага фашызма. Сродкі паступаюць таксама ў індывідуальным парадку ад асобных рабочых і нават ад беспрацоўных. Збор сродкаў праводзіцца на фабрыках, заводах, у шахтах.

Саюз ткачоў пастанавіў прапанаваць сваім 36 мясцовым арганізацыям у Ланкашыры правесці збор у дзень бліжэйшай палучкі.

«Дэйлі уоркер» паведамляе аб рабочых сходах салідарнасці па ўсёй краіне і аб вылучэнні дэлегацый для прад'яўлення мясцовым аўстрыйскім консульствам пратэстаў супроць фашысцкіх расправ. Брытанскі антываенны камітэт (створаны на аснове рашэнняў Амстэрдамскага антываеннага кангрэса 1932 г.) заклікае рабочых не дапускаць перавозкі ваенных матэрыялаў у Аўстрыю.

ЗША

НЬЮ-ЁРК, 21 лютага (БЕЛТА). Як паведамляе «Дэйлі уоркер», перад аўстрыйскім пасольствам у Вашынгтоне група комуністычных і соцыялістычных рабочых наладзіла дэманстрацыю пратэсту супроць фашысцкага тэрора. 2 тыс. чалавек прымала ўдзел у антыфашысцкай дэманстрацыі ў Філадэльфіі. Мітынгі і дэманстрацыі мелі месца таксама ў Балтыморы, Уорчэстэры (штат (Масачузетс).

ЧЭХА-СЛАВАКІЯ

ПРАГА. 21 лютага (БЕЛТА). У прамысловых раёнах Чэхаславакіі адбыліся шматлікія мітынгі і дэманстрацыі пратэсту супроць фашысцкага тэрора ў Аўстрыі. Некаторыя дэманстрацыі насілі бурны характар. У Коліне дэманстранты, згодна паведамлення комуністычнай «Форвертс», перавярнулі на масту праходзіўшы аўтамабіль і пачалі будаваць барыкады.

У Пільзене пры сутычцы двухтысячнай дэманстрацыі з паліцыяй некалькі рабочых ранена. Лёгка ранен таксама комдэпутат **Дворжак**, затрыманы паліцыяй. У Комотаў, дзе дэманстравалі дзве тысячы рабочых, паліцэйскія і жандармы пяць раз атакавалі дэманстрантаў.

У Карлсбадзе ў дэманстрацыі прымала ўдзел 1500 чалавек, з прамовай выступіў комдэпутат Русс. Дэманстрацыі адбыліся таксама ў Біловіцах (Маравія), Горжыцах (Усходняя Чэхія), Кеніграцы, Нейдэку і іншых мясцах Чэхаславакіі.

ПОЛЬШЧА

ВАРШАВА, 20 лютага (БЕЛТА).

Праведзеная ўчора ў Варшаве поўгадзінная забастоўка салідарнасці з аўстрыйскімі рабочымі ахапіла звыш трохсот тысяч рабочых. У забастоўцы прымалі ўдзел металісты буйнейшых металаапрацоўчых заводаў, служачыя гарадской электрастанцыі, гарадскіх больніц, тэлефона, газавага завода, скатабойні. Трамвайшчыкі і рабочыя аўтабусаў прыпынілі рух на 10 мінут.

У Лодзінскім раёне забастоўка салідарнасці ахапіла рабочых тэкстыльных прадпрыемстваў. У Кракаве і Чэнстахове забастоўка была праведзена на ўсіх без выключэння прадпрыемствах. Бастуючыя праводзілі масоўкі, на якіх польскія рабочыя віталі гераічную барацьбу аўстрыйскіх рабочых.

ДАНІЯ

СТОКГОЛЬМ, 21 лютага. (БЕЛТА).

Як паведамляюць з Капенгагена, компартыя Даніі звярнулася з заклікам да ўсіх працоўных у знак салідарнасці з аўстрыйскімі рабочымі адказаць 24-гадзіннай стачкай пратэсту супроць фашысцкага тэрора ў Аўстрыі. Рух пратэсту компартыя арганізуе пад лозунгам адзінага фронта.

У Капенгагене адбылася дэманстрацыя двух тысяч рабочых пад лозунгам — «Мы аб'яўляем вайну фашызму».

С.-д. правадыры, адхіліўшы прапанову комуністаў аб арганізацыі антыфашысцкіх дэманстрацый адзінства, прабавалі расколоць рабочых, заклікаючы дэманстраваць асобна ад комуністычных рабочых. Заклік комуністаў выступіць адзіным фронтам супроць фашызма сустракае сярод рабочых вялікае адабрэнне.

Шведская компартыя арганізуе рад дэманстрацый салідарнасці з аўстрыйскімі рабочымі. Сёння профарганізацыі ў Стакгольме арганізуюць дэманстрацыю. Совет рэфармісцкіх профсаюзаў, вымушаны пад націскам антыфашысцкіх настрояў рабочых згадзіцца на арганізацыю дэманстрацыі, забараніў транспаранты рэвалюцыйнай профапазіцыі з лозунгамі — «За права пражывання рэвалюцыйных эмігрантаў з фашысцкай Германіі», «За пролетарскую дэмакратыю», «Абараняйце СССР».

У Осло адбыўся рад рабочых сходаў, на якіх прыняты рэзалюцыі салідарнасці з аўстрыйскімі рабочымі.

Больш мільёна чалавек на антыфашысцкіх дэманстрацыях

Рабочыя братаюцца з салдатамі

ПАРЫЖ, 21 лютага (БЕЛТА).

Згодна даных, атрыманых з правінцыі да 15-га лютага, у 162 пунктах 12-га лютага на вуліцу вышла 1.128.200 рабочых для ўдзелу ў масавых антыфашысцкіх дэманстрацыях, арганізаваных компартыяй і рэвалюцыйнымі прафсаюзамі пад лозунгамі адзінага фронта.

У казармах 19-га пяхотнага палка Мез'еры салдаты горача абмяркоўвалі пытанне аб усеагульнай забастоўцы і пастанавілі не страляць, калі іх пашлюць супроць рабочых. У 80 пяхотным палку ў Нарбоне **салдаты ва двары казармы правялі антыфашысцкую дэманстрацыю.**

У Авіньёне дэманстранты прайшлі міма казарм 7-га інжынернага палка з крыкамі «Няхай жывуць салдаты». «Няхай жыве Чырвоная армія».

„АЎСТРЫЙСКІЯ ПРОЛЕТАРЫІ БІЛІСЯ ЯК ЛЬВЫ“

КІЕЎ, 21. (БЕЛТА).

У гутарцы з карэспандэнтам ТАСС стары рэвалюцыянер — амерыканскі журналіст Фрэдэрык, прыбыўшы 19-га лютага з Вены, сказаў наступнае:

— Мне прышлося быць сведкай гераічнай барацьбы рабочых супроць фашыстаў. Паўстанне аўстрыйскіх пролетарыяў зрабіла на мяне патрасаючае ўражанне. Яны праявілі выключную храбрасць і беззаветную адвагу. У барацьбе не на жыццё, а на смерць супроць сучасных версальцаў рабочыя біліся, як львы.

Я ведаю не мала людзей, якія да паўстання знаходзіліся ў соцыял-дэмакратычнай партыі, а пасля паўстання безраздзельна аддалі свае сімпатыі комуністам.

Зараз у рабочых кварталах Вены пануе небывалая галеча. **Неабходна неадкладная матэрыяльная дапамога з боку працоўных усіх краін.** Несумненна, што ў гэтай справе **працоўныя Совецкага Саюза, як і заўсёды, будуць у першых радах.** Гарачая кроў рабочых, якая пралілася на вуліцах Вены і льецца зараз у фашысцкіх засценках, мужная барацьба, небывалы рэвалюцыйны энтузіязм і гераізм — усё гэта з'яўляецца яркім сведчаннем таго, што **ні тапор, ні кулі забойцаў, якія расстрэльваюць у сваіх засценках лепшых сыноў рабочага класа Аўстрыі, не змогуць спыніць новага патоку рэвалюцыйных выступленняў пролетарыята ў барацьбе за заваяванне ўлады».**

Паведамленне ўрадавай камісіі

па арганізацыі дапамогі ўдзельнікам экспедыцыі т. ШМІДТА і камандзе загінуўшага судна „Челюскин“

У апошнім паведамленні, змешчаным у прэсе 18-га лютага, указвалася, што ўрадавай камісіяй прымаюцца меры па адпраўцы ў бухту Правідэнне дадаткова двух самалётаў з Камчаткі і трох самалётаў з Владзівастока.

Паводле атрыманых данясенняў, параход «Сталінград», які знаходзіцца на Камчатцы, 23-га лютага прыбудзе ў Петрапаўлаўск, зробіць пагрузку самалётаў і адправіцца на найбольш паўночны пункт Берынгава мора, адкуль самалёты палящць на мыс Уэлен.

Параход «Смаленск», які знаходзіцца ва Владзівастоку, прымае запасы вугалю, харчоў, снаражэння, самалёты, запчасткі, радыё-маемасць і выйдзе 27-28-га лютага, трымаючы курс на бухту Правідэнне.

У апошні час у раёнах, якія прылягаюць да месца гібелі «Челюскина», надвор'е для палётаў неспрыяючае. 2 самалёты — АНТ-4 і самалёт Н-4, — кіруемыя пілотамі Кукапавым і Ляпідзеўскім, некалькі раз рабілі спробы дабрацца да лагера Шмідта, але з-за пургі, адсутнасці відочнасці і перабояў у маторах, варочаліся назад.

Дрэйфуючыя ільды не даюць магчымасці экспедыцыі т. Хварасцянскага на сабаках ісці ў глыб Чукоцкага мора. Аднак распараджэнне часова прыпыніць прасоўванне і згуртавацца ў раёнах мыса Онман і мыса Ванкарэм. Тав. Хварасцянскі прыступіў ужо да абсталявання гэтых пунктаў. Ім падрыхтоўваецца жыллё і харчовая база для прыёму ўдзельнікаў экспедыцыі.

За час 13 па 21 лютага ледзяное поле, на якім знаходзіцца лагер, зсунулася на паўночны ўсход амаль на 28 клм. Льды заметна сталі разводзіць, і адна з трэшчын прайшла папярок лагера.

Паступаючыя рэгулярныя паведамленні ад т. Шмідта паранейшаму сведчаць аб тым, што, не гледзячы на цяжкае становішча, настрой удзельнікаў бадзёры, дысцыпліна моцная. Усе ўдзельнікі экспедыцыі здаровы.

Старшыня ўрадавай камісіі
В. КУЙБЫШЭЎ.

Вучоныя СССР пратэстуюць супроць разгулу фашысцкага тэрора ў Аўстрыі

ВАРНІТСО ад навукова-тэхнічнай грамадскасці Совецкага Саюза шле гарачае прывітанне гераічным пролетарыям Аўстрыі. Асоцыацыя заклікае ўсіх вучоных і спецыялістаў СССР, чэсных вучоных і прадстаўнікоў інтэлігенцыі ўсіх краін пратэставаць супроць разгулу фашысцкага тэрора, супроць расправы над паўстаўшымі рабочымі ў Аўстрыі.

ВАРНІТСО заклікае ўсіх навуковых работнікаў і спецыялістаў аказаць самую шырокую матэрыяльную дапамогу пролетарыям накіроўваючы ўсе сабраныя сродкі праз мясцовыя професіянальныя арганізацыі.

Як быў узброен шуцбунд

ВЕНА. 21 лютага. (БЕЛТА) Паліцыя апублікавала справаздачу аб колькасці канфіскаванай у шуцбунда зброі да 19-га лютага. Усяго канфіскавана 82 кулямёты, 4250 вінтовак, 5896 рэвальвераў, 1.265 тыс. патронаў і 600 кг. экразіта. Акрамя таго, канфіскаваны тры тайныя радыёстанцыі. Пошукі зброі прадаўжаюцца.

Ультыматум германскіх фашыстаў Дольфусу

ВЕНА, 21 лютага. (БЕЛТА).

Газеты ў якасці сенсацыі перадаюць мюнхенскую радыёпрамову галоўнага інспектара па нацыянал-соцыялісцкаму руху ў Аўстрыі **Габіхта,** які прад'явіў Дольфусу ультыматум тэрмінам да 28 лютага. Урадавы друк характарызуе выступленне Габіхта, як «умяшанне германскага ўрада ва ўнутраныя справы Аўстрыі, з прычыны таго, што нацыянал-соцыялісцкая партыя ў Германіі трымае ў сваіх руках дзяржаўную ўладу».

«Нэйе фрайе прэсе» перадае думку аўстрыйскіх урадавых колаў, згодна якой «аўстрыйскі ўрад вымушан з усёй сур'ёзнасцю аднесціся да гэтага ультыматума, які мае характар **адказнай заявы замежнага ўрада».**

***

ПАРЫЖ, 21 лютага. (БЕЛТА). Друк рэзка выступае супроць ультыматума Габіхта ўраду Дольфуса. «Тан» называе ультыматум **«нецярпімай наглай правакацыяй».** Газета заяўляе, што гэта пагроза гвалтоўнага пераварота ў Аўстрыі, наследаваўшая на другі дзень пасля дэкларацыі Францыі, Англіі і Італіі, «з'яўляецца новым умяшаннем Германіі ва ўнутраныя справы Аўстрыі, прымаючым характар наглага вызаву».

Друк настойвае на неабходнасці **прыняць тэрміновыя меры** супроць замаху Германіі на незалежнасць Аўстрыі. «Пасляўзаўтра ўжо будзе вельмі позна, — піша «Пары суар».

Адначасова газеты ўказваюць, што паміж Англіяй, Францыяй і Італіяй глыбокія супярэчнасці, якія перашкаджаюць неадкладна і рашуча выступіць сумесна супроць дамаганняў Германіі на Аўстрыю.

Польскія соцыял-фашысты за адно з аўстрыйскімі

ВАРШАВА, 21. (БЕЛТА). У сойме ў час абмеркавання дэкрэта аб дапамозе беспрацоўным выступіў комдэпутат **РОЗЕНБЕРГ.** Указаўшы, што апошнія выступленні рабочых у Польшчы сведчаць аб росце рэвалюцыйнай хвалі, Розенберг заявіў:

«Гераічная барацьба рабочых Вены, Лінца і Парыжа з'яўляецца для працоўных усяго свету прыкладам таго, як трэба са зброяй у руках змагацца супроць выступлення фашызма. Мы, комуністы, салютуем мужнасць аўстрыйскіх і французскіх рабочых. Адначасова мы падкрэсліваем, што аўстрыйскія рабочыя ўзяліся за зброю наперакор волі сваіх здрадніцкіх правадыроў. Выкрыццё здрадніцкай ролі соцыял-фашысцкіх лідэраў у Аўстрыі выклікала шаленства пэпээсаўскага і бундаўскага друку, які рэзка нападае на комуністаў».

Лакеі ля трупу гаспадара

РЫС. ВАЛ. МЯДЗВЕДЗЕВА.

Старшыня II Інтэрнацыянала і правадыр бельгійскіх соцыял-фашыстаў Вандэрвельдэ выказаў спачуванне па поваду смерці бельгійскага караля.

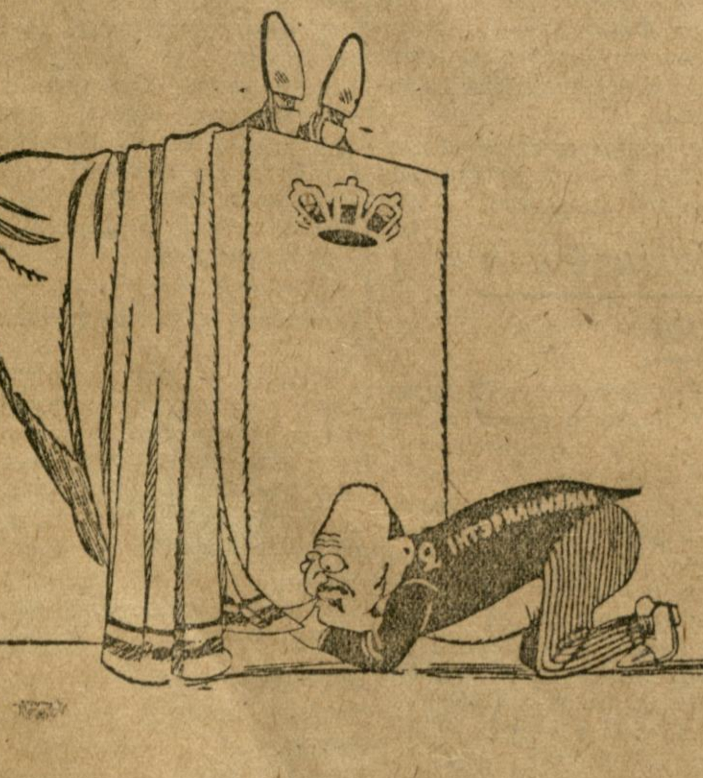

На сходзе партактыва Гомельскай партарганізацыі

(ПА ТЭЛЕФОНУ АД ГОМЕЛЬСКА ГА КАРЭСПАНДЭНТА «ЗВЯЗДЫ»).

21 лютага ў тэатры імя Леніна адбыўся сход партактыва горада і раёна, прысвечаны выпікам 17 партыйнага з'езда. Вялікая зала тэатра была перапоўнена.

Бурнай авацыяй сустракае сход прапанову аб выбранні ў ганаровы прэзідыум Палітбюро на чале з тав. **Сталіным.** Выбранне ў ганаровы прэзідыум тав. **Гікало** выклікае новую авацыю.

З дакладам аб рабоце XVII з'езда выступіў сакратар гаркома тав. **Шафарэнка.** Дакладчык падкрэсліў усю веліч праграмнай справаздачы правадыра партыі тав. Сталіна. Тав. Шафарэнка спыніўся на велізарнейшых задачах Гомельскай партарганізацыі, вынікаючых з рашэнняў з'езда.

Выступіўшы ў спрэчках тав. **Снедзе** (начальнік палітаддзела) завастрыў увагу схода на становішчы работы Гомельскага чыгуначнага раёна. Рад кіраўнікоў не ведаюць тэхнікі, прадаўжаюць займацца «очковтирательством». Ён гаворыць аб дрэннай пастаноўцы кантроля выканання, аб дыспетчэрскай рабоце, на якую мабілізаваны партыйцы.

Аб бюракратычных метадах кіраўніцтва на чыгунцы гаварыў тав. **Шалпунін** (палітаддзел раёна). Асабліва гэта выявілася ў рабоце завода імя Лапцуцкага, дзе па выпуску вагонаў студзеньскі план выканан на 60 проц. Вагоны ў рамонце прастойваюць лішні час.

Дырэктар завода «Пролетарый» тав. **Фішбейн** гаварыў аб дрэнным кіраўніцтве заводам з боку вышэйстаячых арганізацый, аб функцыяналцы. Потым выступілі тт. **Малярэвіч** (Гомсельмаш), **Ікутаў** (завод імя Лапцуцкага), **Ліберман** (фабрыка «Праца»), **Шапіра** (навуковы працаўнік) і інш.

У прынятай рэзалюцыі гарадскі партактыў цалкам і поўнасцю ўхваліў гістарычныя рашэнні з'езда і ўзяў на сябе абавязацельствы:

1. Перабудаваць сваю работу ў адпаведнасці з задачамі, пастаўленымі тав. Сталіным і рашэннямі з'езда.
2. Мабілізаваць усю партарганізацыю, комсамол, рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Гомельшчыны на выкананне рашэнняў з'езда.
3. Звярнуць асаблівую ўвагу на падняцце жывёлагадоўлі ў раёне, падняцце работы чыгуначнага вузла, рачнога транспарта і разгортванне таваразвароту, штодзень на дабіваючыся рэальных рэзультатаў у сваёй рабоце.

Партактыў абавязаў усіх комуністаў сістэматычна павышаць сваю ідэйную ўзброенасць, вядучы рашучую барацьбу супроць апартуністычных элементаў, лабатуноў і парушальнікаў статуту партыі і дзяржавы.

Пасланы прывітальныя тэлеграмы ЦК ВКП(б) тав. Сталіну і ЦК КП(б)Б тав. **Гікало.**

Закончыўся злёт майстроў зімовага спорту

21 лютага закончыўся першы ўсебеларускі злёт майстроў зімовага спорта.

У Доме комасветы на вечары сустрэчы ўдзельнікаў спаборніцтваў з менскімі фізкультурнікамі былі падагулены вынікі злёта.

Намеснік старшыні ВСФКБ т. **Кузнецоў** падкрэсліў, што на спаборніцтвах былі прадэманстраваны лепшыя паказальнікі спартыўнай тэхнікі майстроў БССР, Масквы і Ленінграда. Злёт мабілізаваў фізкультурнікаў БССР на барацьбу за аўладанне вышынямі спартыўнай тэхнікі.

На вечары сустрэчы судзейская калегія аб'явіла вынікі спаборніцтваў.

Спаборніцтвы па лыжах на 5 кілометраў (жанчыны): першае месца па-за конкурсам заняла **Пінязева** (Масква), першае месца па БССР — **Рудзіцава** (Віцебск), другое — **Кацыгарава** (Барысаў), трэцяе — **Кабакова** (Менск).

Спаборніцтва па лыжах на 20 кілометраў: першае месца па-за конкурсам заняў **Панькоў** (Масква), першае месца па БССР — **Іванькові**ч (Полацк), другое — **Хромаў** (Віцебск), трэцяе — **Фёдараў** (Віцебск).

НА ЗДЫМКУ: Зверху ў кругу тав. НАГІБІНА—майстар Масквы па каньках, удзельніца ўсебеларускіх зімовых спаборніцтваў.

УНІЗУ: Маскоўскія фігурысты паказваюць фігурнае катанне на Менскім стадыёне «Дынамо» тт. ТЕРНОЎСКАЯ І ЯРАЎ.

Індывідуальныя спаборніцтвы па бегавых каньках (мужчыны), дыстанцыя — 500, 1500 і 5.000 метраў: Першае месца заняў **Бальшакоў** (Менск), другое **Кандратовіч** (Менск) трэцяе **Пільман** (Гомель). Трэба адзначыць, што па часу Бальшакоў паказаў лепшыя вынікі, чым майстры Саюза — Баранаў і Брагім.

Індывідуальныя спаборніцтвы па простых каньках (жанчыны): першае месца заняла **Арлоўская** (Менск), другое — **Шайкоўская** (Менск), трэцяе — **Юшкевіч** (Менск).

Індывідуальныя спаборніцтвы па простых каньках (мужчыны), дыстанцыя 500 і 1.000 метраў: першае месца заняў **Галавач** (Менск), другое — **Сідарчук** (Менск), трэцяе — **Падокшыц** (Бабруйск).

Па фігурнаму катанню найбольшую колькасць ачкоў узяў т. **Гількін** (Менск). Пераможцы прэміраваны прызамі і прэміямі.

Злёт вітаў ад імя ЦК ЛКСМБ **т. Гольдман.**

Пасля выступлення майстроў БССР, Масквы і Ленінграда злёт паслаў прывітальныя тэлеграмы ЦК КП(б)Б т. Гікало, ЦК ЛКСМБ т. Герцовічу, ВСФК СССР т. Анціпаву і ВСФКБ т. Закоўскаму.

ДА ВЕДАМА УСІХ АРГАНІЗАЦЫЙ МОПР БССР

IV УСЕБЕЛАРУСКІ З'ЕЗД МОПР

скліжаецца

10-га сакавіка ў г. Менску

ПАРАДАК ДНЯ З'ЕЗДА:

1. Даклад ЦК МОПР СССР—дакл. тав **Дзірдо.**
2. Справаздача ЦК МОПР БССР—дакл. т. **Домбаль** і справаздача рэвізійнай камісіі ЦК МОПР БССР—дакл. т. **Варонічаў.**
3. Чарговыя задачы МОПР—арганізацыі па інтэрнацыянальнаму выхаванню—дакл. т. **Пыжыкаў.**
4. Выбары цэнтральнага камітэта МОПР БССР, рэвізійнай камісіі і дэлегатаў на IV усесаюзны з'езд МОПР.

Модус выбараў дэлегатаў на ўсебеларускі з'езд пасланы кожнаму гаркому і райкому МОПР у паасобку.

Да 5-га сакавіка г.г. усе райкомы павінны закончыць справаздачна-перавыбарчую кампанію нізавых ячэек і райканферэнцый. У тых арганізацый, дзе канферэнцыя праведзена ў 1933 г., дэлегаты на з'езд выбіраюцца на пашыраных пленумах ГК-РК МОПР.

Матэрыялы правядзення канферэнцый і пленумаў павінны быць дасланы ў ЦК МОПР БССР не пазней 7-га сакавіка г.г.

Старшыня ЦК МОПР БССР ДОМБАЛЬ.
В. А. сакратара ЦК МОПР БССР РОЛЬБІН.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Менгарком КП(б)Б паведамляе, што нарада старшынь сельскіх советаў, калгасаў і парторгаў па пытанню правядзення веснавой кампаніі адбудзецца 25-га лютага, у 12 гадзін дня, у памяшканні горсовета (Карла Маркса 14, вялікая зала).

На нараду выклікаюцца старшыні сельскіх советаў, старшыні калгасаў, парторгі і брыгадзіры па прадстаўленых мясцах.

Усе таварышы павінны ўзяць з сабой усе матэрыялы, характарызуючыя ход падрыхтоўкі да веснавой пасеўнай кампаніі.

На нараду таксама выклікаюцца старшыні шэфкустоў і ячэек.

Яўка вышэйпамянёных таварышоў абавязкова і без спазнення.

Нам. сакратара Менгаркома КП(б)Б ХАДАСЕВІЧ.

У сувязі з тым, што 23 лютага на ўсіх прадпрыемствах і ўстановах адбудуцца сходы, прысвечаныя XVI гадавіне Чырвонай арміі, культпроп ГК КП(б)Б прапануе дзень партвучобы перанесці з 23 на 26 лютага.

Культпроп ГК КП(б)Б

Адказны рэдактар Г. Н. БРАГІНСКІ

БЕЛ. ДЗЯРЖ. ТЭАТР (БДТ—1)

23 лютага „МІЖБУР'Е“

Пачатак у 8 гадз. веч.

Памяшканне Дзяржаўн. польскага тэатра (Совецкая, 29, тэлефон 21-812)

Гастролі Маскоўскага Дзяржаўн. тэатра МУЗЫКАЛЬНАЙ КАМЕДЫІ

Мастацкі кіраўнік Валеры БЕБУТАЎ

СЁННЯ, 23 лютага

„ГЕЙША“

Пачатак у 8 гадз. веч.

Кіно-тэатр „Чырвоная Зорка“	ВЫСПА ТАЙН. 1 серыя „У пошуках скарбе“. У фае—канцэртнае аддзяленне.
КІНО Інтэрнацыянал	Замежны мастацкі фільм ДЭБЮТ МАРЫЭТЫ. Драма ў 6 частках.
Кіно ПРОЛЕТАРЫЙ	Замежны трука-прыгодн. кіно-роман НАЧНЫ ЭКСПРЭС. 2 серыі (10 частак) у адзін сеанс.
Дзіцячы Гукавы кіно-тэатр	ДВА БРАННЫКА. Гістарычны фільм з эпохі грамадзянскай вайны
Кіно „СПАРТАК“	2-я апошняя серыя ПАКРАЖА ГАЛЕНЫ (ПАДЗЕННЕ ТРОІ). Драма ў 6 частках.

АРЫШТАНТ САКРЭТНЫ ФІГУРЫ НЕ МАЕ

ЖАНІХ САКРЭТНЫ ФІГУРЫ НЕ МАЕ

НЯБОЖЧЫК САКРЭТНЫ ФІГУРЫ НЕ МАЕ

МАГІЛЕЎСКІ ПЕДІНСТЫТУТ абвяшчае НАБОР студэнтаў на 6 месячныя падрыхтоўчыя КУРСЫ ў пединстытут.

Заявы прымаюцца да 25 лютага 1934 г. Да заявы павінны быць прыкладзены наступныя дакументы: засведчаная анкета, дакумент аб узросце, аб адукацыі, аб стане здароўя, аб соцпаходжанні і соцстановішчы.

Усе падаўшыя заявы павінны з'явіцца ў інстытут на іспыты 25 лютага 1934 г. Занятк з вытрымаўшымі пачнуцца 1-га сакавіка 1934 г. Курсанты забяспечваюцца інтэрнатам і стыпендыяй.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Рабфак пры інстытуце народнай гаспадаркі аб'яўляе набор на 6-месячныя курсы па падрыхтоўцы на кааперацыйны факультэт Інстытута Наргас.

Да заявы неабходна прыкласці завераную анкету, пасведчанне аб асвеце, дзве фотакарткі, даведку аб соцыяльным і матэрыяльным становішчы і паходжанні, метрыку, даведку аб стане здароўя, маркі на 40 кап.

Усе паступаючыя праходзяць іспыты па грамадазнаўству, беларускай мове і матэматыцы ў аб'ёме праграмы сямігодкі.

Інтэрнатам курсанты не забяспечваюцца. Прыезджыя забяспечваюцца кватэрай да памогай. Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй нараўне з стыпендыяй рабфака.

Прыём заяў да 1-III.34 г.

Заявы з дакументамі накіроўваць па адрасу: Менск, Універсітэцкі гарадок, Галоўны корпус, рабфак „Наргас“, загадчыку курсаў.

Дэканат Рабфак».

Кіраўніцтву лясамі мясцовага значэння пры НКЗ БССР ПАТРЭБНЫ біолаг па ляснай фауне і лесаўпарадкавальнікі па лесаўпарадкаванню ЛМЗ і для жаўнага паляўнічага запаведніка.

Прапановы накіроўваць: Менск, Наркамзем, Кіраўніцтва лясамі мясцовага значэння.

Мазырскае аддзяленне Дзяржбанка абвяшчае ПРАДАЖУ ніжэйпамянёных тавараў Калінкавіцкай базы БКСаюза за неаплату рахункаў.

1.	Запалкі	5244—00
2.	Лыжкі сталовыя	1496—25
3.	Цукеркі і мармелад	19324—59
4.	Чобаты шагрэневыя	14638—82
5.	Сітец набіўны	21396—01
6.	Стаканы	8210—80
7.	Крухмал	7364—86
8.	Груба-сукон. тавары	5105—71
9.	Тонка-сукон. тавары	4239—20
10.	Мужч. касцюмы і польты	1315—5[illegible]
11.	Целагрэйкі і брукі малеск.	3360—[illegible]
12.	Рэйтузы жаночыя	2495—66
13.	Піджакі мужч. сукон., брук. малескінавыя, касцюмы школьныя	28609—73

На агульную суму . 132811—49

За ўсімі даведкамі звярачацца ў Мазырскае аддзяленне Дзяржбанка.

Беларускай Акадэміі Навук патрэбны МАШЫНІСТКІ, ведаючыя добра беларускую і рускую мову. З прапановамі звяртацца: рог. Універсітэцкай і Ленінскай 2/35, пакой № 2[illegible].

Менск, друкарня «Звязды».

Упаўн. Галоўлітбела № К—2445.